

428

JUS

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

1

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

1

januar

1974.

strana 1—42

IZDAVAČ

Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Cara Uroša 54
Beograd
Telefon 634-322
P. F. 933

ODGOVORNI UREDNIK

Milan KRAJNOVIĆ, dipl. ecc.

REDAKCIONI ODBOR

Slavoljub ĐORĐEVIĆ, Đuka LISICA,
Mara MATIĆ, Srboljub STOJKOVIĆ,
Branislav TEŠIĆ, Olga VELJANOVIĆ

UREDNIK ZA ŠTAMPU

Marija KRISTARIĆ

TEHNIČKI UREDNIK

Dragutin MILOŠEVIĆ

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Kneza Miloša 16, Beograd

Cena pojedinom primerku din. 12. —

Godišnja pretplata din. 120. — Pretplatu slati ne-
posredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog za-
voda za standardizaciju, Beograd, ul. Kneza Mi-
loša br. 16, pošt. fah. br. 933 ili na evidentni ra-
čun 60805-845-614

Telefon 641-965

ŠTAMPA:

Beogradski izdavačko-grafički zavod
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 17.

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413—55/73—02 od 1. I 1973. godine ovo iz-
danje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

standardizacija u brodogradnji

Eterović Josip, dipl. ing. 3

predlozi standarda za javnu diskusiju:

Z.B1.001 — Lična zaštitna sredstva. Sredstva
za zaštitu organa za disanje. Res-
pirator 6

anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:

— ferita 16
— ličnih zaštitnih sredstava 17
— ambalažnih sudova od plastične mase 18
— proizvoda od gume za potrebe zdravstva .. 18
— mlinske industrije 18
— tekstilne industrije 19

ispravke, izmene i dopune 19

međunarodna standardizacija:

— primljena dokumentacija 23
— dokumentacija IEC 26
— kalendar zasedanja 28
— informacije ISO 35

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

40

Standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda
za standardizaciju — beograd

1974
strana 1—42

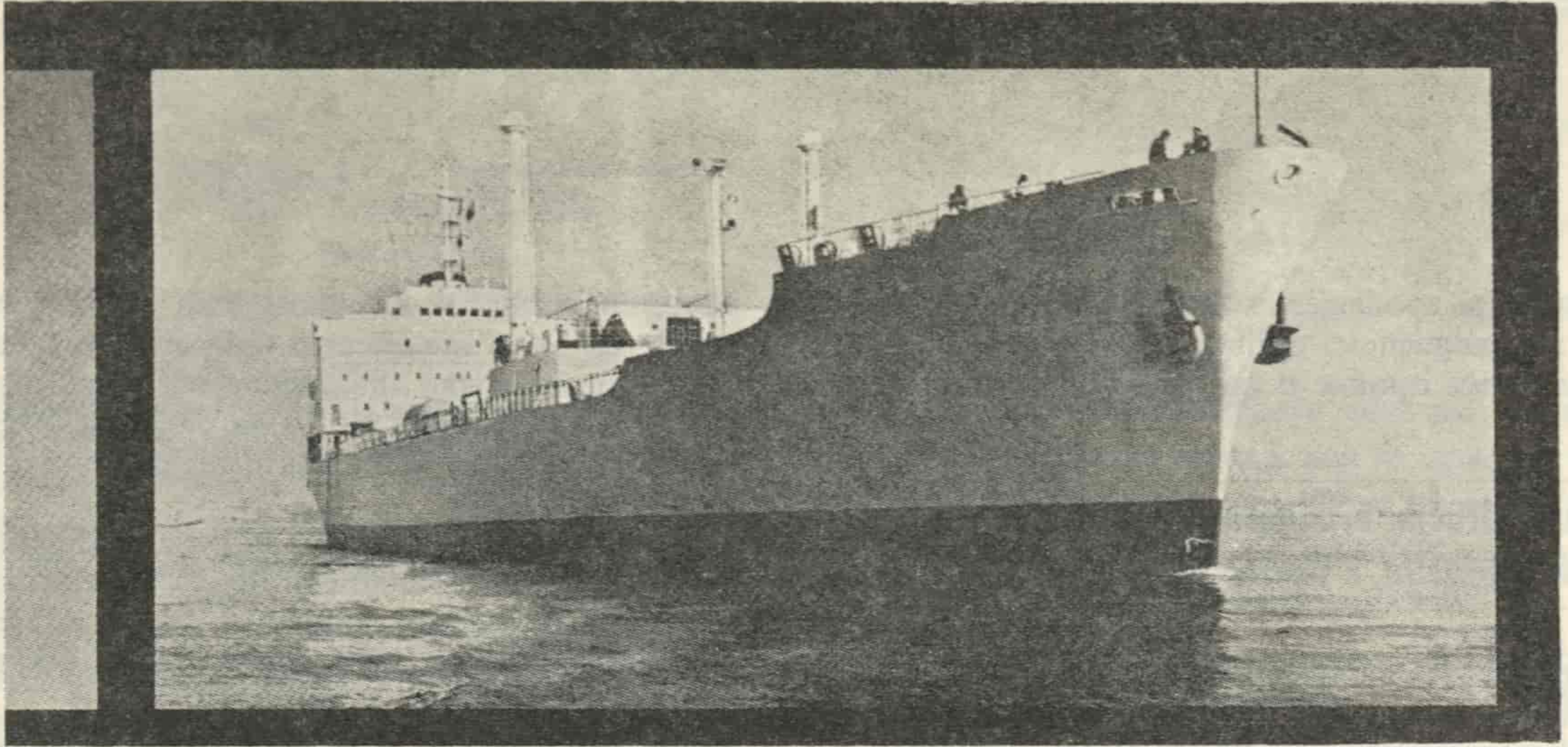
pozivamo sve naše čitaoce, saradnike iz oblasti
standardizacije, stručnjake svih grana privrede
na saradnju u našem
biltenu »standardizacija«

dopise, članke, pitanja, mišljenja i predloge slati
na adresu izdavača.

Redakcija

18	—
18	—
18	—
19	—
19	—
23	—
26	—
28	—
32	—
40	—

18	—
18	—
18	—
19	—
19	—
23	—
26	—
28	—
32	—
40	—

standardizacija u brodogradnji

Eterović Josip, dipl. ing.

koji je zadatak komisije za standardizaciju u brodogradnji i kako je organiziran njen rad?

Prije nego se počne govoriti o organiziranosti i zadatku standardizacije u brodogradnji, potrebno je napomenuti da je standardizacija aktivnost koja datira prije nego što je došlo do formiranja združenog poduzeća »JADRANBROD«. Prije nešto više od 8 godina standardi su se radili zajednički za sva brodogradilišta, »SPLIT« iz Splita, »3. MAJ« iz Rijeke, »ULJANIK«, iz Pule, »JOZO LOZOVINA-MOSOR« iz Trogira, »TITOVO BRODOGRADILIŠTE« iz Kraljevice i »VIKTOR LENAC« iz Rijeke. Ova činjenica ima veliki značaj za dalju integraciju na nivou »Jadranbroda«. Potrebno je napomenuti da se bez zajedničkog rada na daljem razvoju standardizacije unutar poduzeća ne mogu stvoriti realniji uvjeti za pravilnu podjelu rada, pravilno nagrađivanje i ostalo.

Organizacija rada unutar standardizacije u brodogradnji je slijedeća:

Organ standardizacije u brodogradnji je Stalna komisija za standardizaciju, koju mogu sačinjavati stalni i pridruženi članovi.

Stalne članove predstavlja šest spomenutih brodogradilišta, a pridruženi članovi mogu postati sva poduzeća prateće industrije i razne ustanove.

Komisiju za standardizaciju u brodogradnji sačinjavaju administrativni i tehnički organi:

a) Administrativni organi:

- Plenum
- Predsjednik i članovi predsjedništva KSB
- Tajništvo KSB (s glavnim tajnikom i tajnicama potkomisije)

b) Tehnički organ:

- Potkomisije
- Radne grupe
- Revizione komisije (redakcioni odbor i odbor za brodograđevnu terminologiju).

Glavni dio rada odvija se kroz radne grupe i potkomisije. Te grupe i potkomisije formirane su od specijalista iz pojedinih područja iz svih brodogradilišta koja imaju interes za taj standard.

Postoji šest potkomisija: brodska (trup i oprema), strojarska, električarska, arhitektonska, za materijale i za tehnologiju. Kada je standard izrađen potkomisija ga usvaja s napomenom da se prije uskladi s revizionom komisijom. Ostali organi rade prema statutu Komisije za standardizaciju u brodogradnji. Pored prije iznesenih tehničkih formi, rad na standardizaciji odvija se kroz dogovor i usklađivanje stavova, a rezultat tih dogovora je standard. To je u radu na standardizaciji zakon. Ponekad u tom radu dođe do poteškoća, ali one se dogovorom usklade:

Zadatak Komisije za standardizaciju u brodogradnji je:

- da izrađuje planove standardizacije u brodogradnji;
- da izrađuje prijedloge standarda, te vrši pregled, odobravanje i izmjene standarda;
- da predlaže i učestvuje u radu Jugoslavenskog zavoda za standardizaciju i sličnih organizacija;
- da predstavlja zajednički organ svih brodogradilišta, te da održava kontakt s brodovlasnicima i klasifikacionim društvima.

Potrebno je da Komisija za standardizaciju u brodogradnji vodi računa o unapređenju standardizacije

postepenim uvođenjem sveobuhvatnijih standarda, kao i o mogućnosti uključivanja što više domaćih proizvođača opreme u rad na standardizaciji.

koja područja brodogradnje obuhvaća standardizacija i tipizacija?

Usporedo s razvijanjem industrije javljala se potreba za tipizacijom i standardizacijom ljudskih aktivnosti, te se u tom razdoblju već obilato izdaju i propisuju standardi za projektiranje, konstrukciju, tehnološke postupke, sredstva za rad, sirovine i slično. U brodogradnji se najprije počelo raditi na tipizaciji i standardizaciji elemenata i sklopova, što je jedna od vrlo značajnih aktivnosti na unapređenju proizvodnje i smanjenju troškova poslovanja. Ova aktivnost je u nas najrazvijenija, i predstavlja osnovu za stvaranje velikih cjelina, a to je preduvjet za viši stupanj zajedničke standardizacije.

Kada se kaže viši stupanj standardizacije misli se na razvoj, na tehnologiju, na razne sisteme, na tehnički opis broda i slično. Već se počelo na ovome, raditi, kao na primjer na standardizaciji funkcionalnih shema pojedinih službi na brodu, dijelova tehničkog opisa broda, tehnoloških cjelina. Naravno, to je početak, ali smo načeli i tu problematiku, i mislimo da ćemo je uspješno riješiti.

Do danas je izdano oko 6000 standarda. Najviše standarda je izdano iz strojarskog i opremnog dijela, a na ostalim grupama (misli se na električarsku, arhitektonsku, tehnologiju i materijal) se ubrzano radi i nastoji obuhvatiti sve ono što se može standardizirati. Pri tome je potrebno napomenuti da smo upravo u zadnje vrijeme na ovom dijelu posla dosta učinili.

što brodogradnja time praktično dobija?

Često se govori o tome da je brodogradnja specifična grana proizvodnje i da se tu ne može ništa učiniti u pogledu približavanja maloserijskoj ili serijskoj proizvodnji. Pojedine akcije u tom pravcu su pokazale da je montaža brodova specifična i pojedinačna. Međutim, izrada elemenata i sklopova cjelokupne opreme (misli se na opremanje broda strojevima itd.) pa čak i elemenata trupa, može biti maloserijska i serijska proizvodnja.

Upravo primjenom standarda opreme i trupa omogućava se maloserijska i serijska proizvodnja.

Do sada primijenjeni standardi u brodogradnji omogućavaju grupiranje istih ili sličnih elemenata i sklopova, bez obzira na funkcionalnu pripadnost, pa davanje većih količina u rad omogućava suvremeniju organizaciju proizvodnje.

Cijena zbog povećanog broja istih proizvoda mora biti niža, bez obzira da li ih izrađujemo sami ili ih naručujemo.

Možemo zaključiti da upotrebom velikog broja standarda bitno smanjujemo troškove proizvodnje. Ako samo letimično analiziramo rad pojedinih odjela u konstrukcionim službama danas ili prije nekoliko godina, nije teško zaključiti da su razlike u radu velike.

Te razlike se vide u tome što su prije predmontažni i montažni nacrti sadržavali veliki dio detalja jer se po tim nacrtima i izrađivalo, što je zahtjevalo angažiranje velikog dijela konstruktorskih kapaciteta i to baš onih koji su bili nosioci posla.

Brzi razvoj tehnike i primjene nove tehnologije uvjetovao je podjelu predmontažnih i montažnih nacrtova do izradbenih. Sve većom primjenom tipizacije i standardizacije dolazimo do toga da su nam predmontažni i montažni nacrti sve jednostavniji (često se sklapaju od standardnih elemenata), a izradbena dokumentacija se svodi na veliku primjenu standarda, odnosno, vrlo često standardi predstavljaju izradbeni nacrt. Zato nije teško zaključiti da primjenom velikog broja standarda, uz isto ljudstvo, bitno povećavamo kapacitet konstrukcije, a time smanjujemo troškove.

koliko je do danas zastupljena domaća proizvodnja u Jadranbrodu?

Odmah je potrebno kazati da je to jedan od problema, ali i tu se zadnjih nekoliko godina dosta učinilo, iako se moglo učiniti više. Da bi se ovaj problem u buduće kompleksnije sagledao potrebno je da prateća industrija u većoj mjeri prati naš razvoj i naš napredak na polju tipizacije i standardizacije. Iako mi, uglavnom, naše standarde nastojimo prilagoditi koliko je to moguće domaćoj proizvodnji, često nailazimo na poteškoće pri realizaciji, bilo da naša prateća industrija nema kapaciteta, bilo da ne može udovoljiti rigoroznim uvjetima koji se traže od klasifikacionih društava ili specijalnim zahtjevima brodo vlasnika.

Također treba napomenuti da je brodogradnja životno zainteresirana da se ovo polje djelatnosti što više proširi, i u tom smislu mi smo spremni na punu suradnju. Danas ima dosta poduzeća prateće industrije s kojima mi vrlo dobro surađujemo.

daljnji razvoj i perspektiva standardizacije

Imajući u vidu da je ono što je do sada učinjeno na polju tipizacije i standardizacije u mnogome uvjetovalo smanjenje troškova u proizvodnji brodova, a također i u pratećoj industriji, onda nije teško zaključiti da na primjeni tipizacije i standardizacije treba još više raditi. Mogućnosti za rad i napredak postoje, ostaje problem da se sagleda što sve može dati ova djelatnost, te u tom smislu treba usmjeriti našu dalju aktivnost.

U budućem radu treba koncentrisati naše snage na unutarnjem konsolidiranju (kad ovo kažem, mislim na veće angažiranje ljudi koji mogu pomoći u ovom poslu, te riješiti neke tehničke probleme i ostalo). Također treba u većoj mjeri zainteresirati i angažirati prateću industriju.

Naš je zadatak da usmjerimo rad na tipizaciji i standardizaciji sredstava za rad, sirovina, poluproizvoda strojeva i uređaja koji se ugrađuju u finalne proizvode, uputa i postupaka u poslovanju (grupne — tipske tehnologije i tehnoloških procesa).

U pogledu značaja tipizacije i standardizacije kao osnovice za budući rad združenog poduzeća, trebalo bi ostvariti slijedeće:

- tipizaciju i standardizaciju elemenata, sklopova i proizvoda kao osnovicu za podjelu rada, specijalizaciju primjenu grupne — tipske tehnologije;

- tipizaciju i standardizaciju sirovina, poluproizvoda, strojeva i uređaja koji se ugrađuju u finalne proizvode, kao osnovicu za smanjenje troškova nabave, transporta, uskladištenja, smanjivanje angažiranja obrtnih sredstava;

- tipizaciju i standardizaciju tehnoloških procesa izrade predmontaže brodova, motora, elektro-strojeva i uređaja, kao osnovu unificiranih organizacionih cjelina i značajniji napredak u uvođenju suvremenih metoda rada;

- tipizaciju i standardizaciju uputa, postupaka i tehnologije poslovanja kao osnovice za primjenu integrirane obrade podataka i suvremenu primjenu naučnih metoda u poslovanju.

predlozi standarda za javnu diskusiju

DK 614.894

Predlog standarda br. 10903	Lična zaštitna sredstva Sredstva za zaštitu organa za disanje RESPIRATOR	J U S Z. B1.001 1974																																				
<i>Safety standards. Breathing protective equipments. Respirator</i>																																						
<i>Ovaj standard nastao je preradom JUS Z.B1.001 izdanje 1963. god. Krajnji rok za dostavljanje primedaba je 1. april 1974. godine</i>																																						
1 Predmet standarda																																						
1.1 Ovaj standard propisuje uslove kvaliteta za respiratore namenjene zaštiti organa za disanje od mineralne prašine, otrovne prašine, metalnih dimova i magle, kao i od radioaktivne prašine i visokotoksičnih aerosola. 1.2 Ovaj standard odnosi se na respiratore domaće proizvodnje kao i na one inostranog porekla koji se upotrebljavaju u našoj zemlji. 1.3 Ovaj standard ne propisuje konstrukciju respiratora.																																						
2 Vrste respiratora i primena																																						
2.1 Respiratori (protivaerosolni filtri) po ovom standardu, obzirom na materiju od koje pružaju zaštitu, izrađuju se u tri kvaliteta: klase I, klase II i klase III. — Respirator (protivaerosolni filter) za prašinu klase I, za zaštitu od mineralne prašine,— Respirator (protivaerosolni filter) za prašinu klase II, za zaštitu od otrovne prašine, metalnih dimova i magle,— Respirator (protivaerosolni filter) za prašinu klase III, za zaštitu od radioaktivne prašine i visokotoksičnih aerosola. 2.2 Kada se predviđa zaštita od materija navedenih u tač. 2.1 moraju se primeniti propisani respiratori za odgovarajuću materiju bez obzira na veličinu čestica. 2.3 Respirator klase I primenjuje se za zaštitu od sledećih materija: <table border="0" data-bbox="341 1932 1958 2471"><tr><td>— ahat</td><td>— zemne boje</td></tr><tr><td>— aluminijum (metal)</td><td>— porcelan</td></tr><tr><td>— pepeo (sa sadržajem kvarca 3%)</td><td>— kvarcit</td></tr><tr><td>— azbest</td><td>— drobljeni pesak</td></tr><tr><td>— beton</td><td>— šamot</td></tr><tr><td>— fluorit</td><td>— pasta za poliranje (koja sadrži hromoksid i kvarc)</td></tr><tr><td>— pesak za kalupljenje</td><td>— silikatni kamen</td></tr><tr><td>— granit</td><td>— silikagel</td></tr><tr><td>— grafit</td><td>— steatit</td></tr><tr><td>— tvrdi metal</td><td>— talk</td></tr><tr><td>— kreda</td><td>— ilovača</td></tr><tr><td>— ktiolit</td><td></td></tr><tr><td>— veštačka smola</td><td></td></tr></table> 2.4 Respirator klase II primenjuje se za zaštitu od sledećih materija: <table border="0" data-bbox="341 2531 1958 2801"><tr><td>— alkaloidi (na pr. morfijum, kokain, strihnin)</td><td>— hromovo žuto</td></tr><tr><td>— antimonoksid</td><td>— hromna jedinjenja (naročito hromoksid, hromat i bihromat)</td></tr><tr><td>— arsen (metalni dim)</td><td>— kristobalit</td></tr><tr><td>— arsenova jedinjenja (naročito arsenik i arsenat)</td><td>— krizotil azbest</td></tr><tr><td>— barijumove soli</td><td>— kvarc</td></tr></table>			— ahat	— zemne boje	— aluminijum (metal)	— porcelan	— pepeo (sa sadržajem kvarca 3%)	— kvarcit	— azbest	— drobljeni pesak	— beton	— šamot	— fluorit	— pasta za poliranje (koja sadrži hromoksid i kvarc)	— pesak za kalupljenje	— silikatni kamen	— granit	— silikagel	— grafit	— steatit	— tvrdi metal	— talk	— kreda	— ilovača	— ktiolit		— veštačka smola		— alkaloidi (na pr. morfijum, kokain, strihnin)	— hromovo žuto	— antimonoksid	— hromna jedinjenja (naročito hromoksid, hromat i bihromat)	— arsen (metalni dim)	— kristobalit	— arsenova jedinjenja (naročito arsenik i arsenat)	— krizotil azbest	— barijumove soli	— kvarc
— ahat	— zemne boje																																					
— aluminijum (metal)	— porcelan																																					
— pepeo (sa sadržajem kvarca 3%)	— kvarcit																																					
— azbest	— drobljeni pesak																																					
— beton	— šamot																																					
— fluorit	— pasta za poliranje (koja sadrži hromoksid i kvarc)																																					
— pesak za kalupljenje	— silikatni kamen																																					
— granit	— silikagel																																					
— grafit	— steatit																																					
— tvrdi metal	— talk																																					
— kreda	— ilovača																																					
— ktiolit																																						
— veštačka smola																																						
— alkaloidi (na pr. morfijum, kokain, strihnin)	— hromovo žuto																																					
— antimonoksid	— hromna jedinjenja (naročito hromoksid, hromat i bihromat)																																					
— arsen (metalni dim)	— kristobalit																																					
— arsenova jedinjenja (naročito arsenik i arsenat)	— krizotil azbest																																					
— barijumove soli	— kvarc																																					

- olovo (olovni dim)
- olovna jedinjenja (naročito olovne paste za glačanje, olovo-dioksid, olovosulfat, olovno-belo, olovohromat)
- selen (i njegova neisparljiva jedinjenja)
- tomasova šljaka
- cink i dim cinka
- kizelgur (infuzorijska zemlja)
- mangan
- manganova jedinjenja (manganoksid, mangandioksid, permanganat)
- sredstva za zaštitu bilja u aerosolnom obliku (neisparljiva)
- telur i njegova neisparljiva jedinjenja
- emajl (sa sadržajem olova, fluorida, antimona, kvarca, i berilijuma)
- kadmijum
- fluorid
- kadmijumova jedinjenja
- minijumi
- dimovi peći (od korunda i ferosilicijuma)
- jedinjenja žive (neisparljiva)
- vanadijumova jedinjenja
- cinkovo belo

2.5 Respirator klase III primenjuje se za zaštitu od sledećih materija:

- aktinijum Ac^{227, 228}
- antimon Sb^{122, 124, 125}
- antimonuranat
- arsen As^{73, 74, 76, 77}
- barijum Ba^{131, 140}
- berilijum prirodni
- berilijum Be⁷
- olovo Pb^{203, 210, 212}
- kadmijum Cd^{109, 115}
- cezijum Cs^{131, 134, 135, 136, 137}
- uran prirodni
- bizmut Bi^{206, 207, 210, 212}
- cirkonijum Zr^{93, 95, 97}
- jedinjenja joda koja nisu isparljiva i sve vrste soli joda sa J^{126, 129, 131, 132, 133, 134, 135}
- molibden Mo⁹⁹
- natrijumuranat
- fosfor P³²
- živa Hg^{197, 203}
- radijumbromid
- samarijum Sm^{147, 151, 153}
- hrom Cr⁵¹
- gvožđe Fe^{55, 59}
- zlato Au^{196, 198, 199}
- protaktinijum Pa^{230, 231, 233}
- radijum Ra^{223, 224, 226, 228}
- radijumhlorid
- rutenijum Ru^{97, 103, 105, 106}
- sumpor S³⁵
- torijum prirodni
- torijum nitrat
- americijum Am^{241, 243}
- kalcijum Ca^{45, 47}
- argon Ar^{37, 41}
- niob Nb^{93, 95, 97}
- cink Zn^{65, 69}
- torijum Th^{227, 228, 230, 231, 232, 234}
- itrijum Y^{90, 91, 92, 93}
- brom Br⁸²
- iridijum Ir^{190, 192, 194}
- kripton Kr^{85, 87}
- renijum Re^{183, 186, 187, 188}
- kalaj Sn^{113, 125}
- uranoksid
- hlor Cl^{36, 38}
- kobalt Co^{57, 58, 60}
- ugljenik C¹⁴
- lantan La¹⁴⁰
- mangan Mn^{52, 54, 56}
- natrijum Na^{22, 24}
- neptunijum Np^{237, 239}
- prometijum Pm^{147, 149}
- plutonijum Pu^{238, 239, 240, 241, 242}
- radijumsulfat
- stroncijum Sr^{85, 89, 90, 91, 92}
- torijumoksid
- uran U^{230, 232, 233, 234, 235, 236, 238}
- uranijumnitrat

2.6 Za zaštitu od prirodnog neradioaktivnog berilijuma (Be), obzirom na visoku toksičnost, mora se primeniti zaštita klase III.

2.7 Protivaerosolni filtri klase III primenjuju se i za zaštitu kod svih materija čija je maksimalno dozvoljena koncentracija (MDK) manja od 0,1 mg/m³.

2.8 Za zaštitu od materija koje mogu biti uzročnici raka, kao na primer: benzidin, NN-dimetilnitrosamin, β-naftilamin, β-propiolacton, u slučaju nemogućnosti primene izolacionih zaštitnih sredstava, kao najniži stepen zaštite mogu se primeniti protivaerosolni filtri klase III.

2.9 Respirator za zaštitu od radioaktivne prašine klase III sa poluobrazinom, sme se upotrebiti samo dok je koncentracija do 100 puta veća od dozvoljene. Kada je koncentracija veća i kreće se do 1000 puta više od dozvoljene, mora se upotrebiti puna obrazina sa protivaerosolnim filtrom klase III.

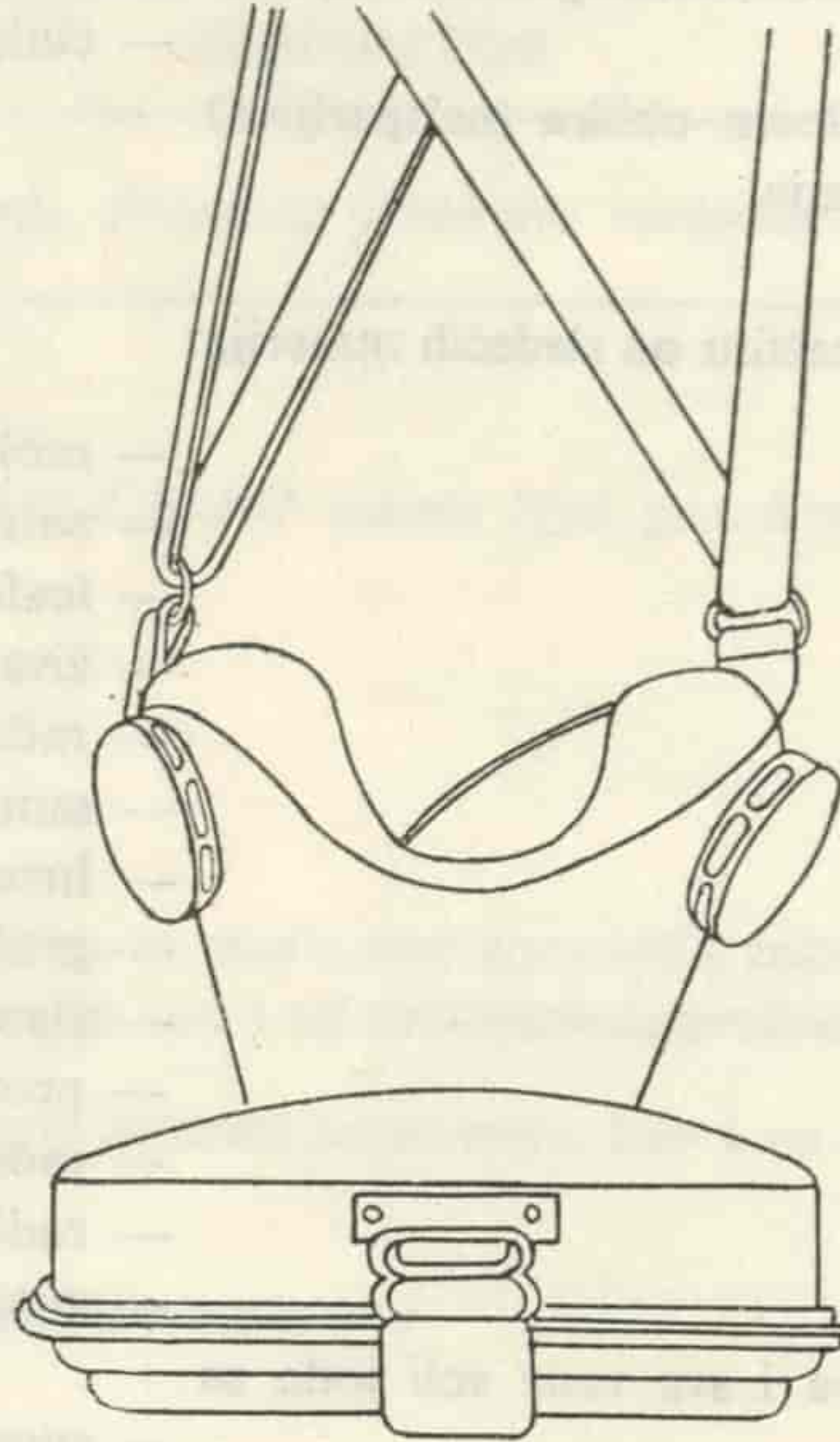

3 Sastavni delovi

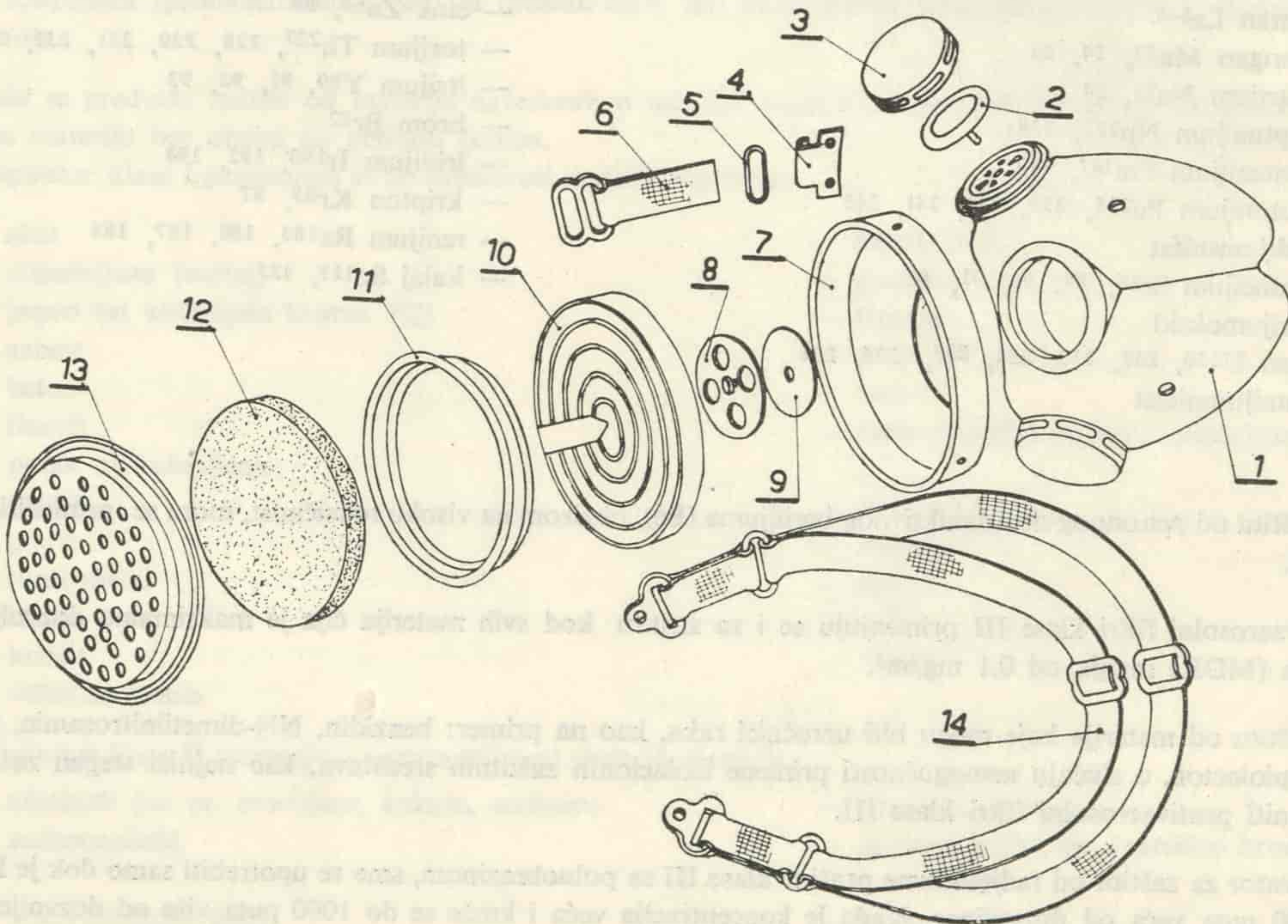
3.1 Respirator se sastoji od:

- poluobrazine,
- sistema ventila udisanja,
- sistema ventila izdisanja,
- sistema elastičnih traka za podešavanje i pričvršćivanje u položaj za nošenje,
- jednog ili dva kućišta sa protivaerosolnim filtrima.

Na skici 1 prikazan je respirator sa protivaerosolnim filtrom i pripadajućim delovima.

1 — Poluobrazina	6 — Zatvarač	11 — Prsten
2 — Ventil izdisanja	7 — Metalna kutija	12 — Filtar za grubu prašinu
3 — Zaštitnik ventila	8 — Nosač ventila	13 — Poklopac
4 — Utvrđivač alke	9 — Ventil udisanja	14 — Elastične trake
5 — Alka	10 — Filtar za finu prašinu	

Skica 1

- 3.2 Obrazina mora biti izrađena tako da pokriva usta, nos, oči i lice nosioca i da ide ispod brade a sastoji se od:
- tela obrazine (sa ili bez nosnog umetka),
 - sistema ventila udisanja,
 - sistema ventila izdisanja,
 - sistema elastičnih traka,
 - jednog ili dva stakla za omogućavanje gledanja,
 - nosača cedila,
 - protivaerosolnog filtra.
- 3.3 Ispred protivaerosolnog filtra stavlja se po potrebi i filter u obliku umetka za zadržavanje krupnijih čestica.

4 Način izrade, oblik i veličine

- 4.1 Poluobrazina respiratora mora biti tako izrađena da celim svojim obodom dobro naleže na lice. Poluobrazina respiratora se izrađuje u tri veličine i to: mala (1), srednja (2) i velika (3).
Napomena: — Druge veličine se mogu raditi po posebnom sporazumu proizvođača i potrošača.
- 4.2 Rub poluobrazine mora biti izrađen tako, da ne žulji lice.
- 4.3 Oblik respiratora mora biti takav da što manje smeta pri radu, da ne ometa slobodno kretanje glave, da omogućuje nošenje korekcionih i zaštitnih naočara i ne smanjuje polje vida za više od 40%.
- 4.4 Trake za pričvršćivanje i podešavanje respiratora na lice svojim oblikom i rasporedom moraju obezbediti sigurno držanje respiratora za vreme upotrebe. Moraju biti dovoljno široke da se ne bi uvertale pri upotrebi.
- 4.5 Konstrukcioni oblik respiratora mora biti takav, da omogućuje lako čišćenje, odvođenje znoja i laku zamenu protiv-aerosolnog filtra.
- 4.6 Kvalitet pune obrazine koja se koristi za zaštitu od prašine i aerosola mora da odgovara zahtevima JUS Z.B1.002.

5 Uslovi kvaliteta

5.1 Opšti zahtevi

- 5.11 **Materijali** od kojih su izrađeni pojedini delovi respiratora ne smeju biti štetni po zdravlje, otpuštati boju i izazivati nadražaj kože.
- 5.12 **Elastične trake** se izrađuju od gume ili gume obložene tekstilom. Pri ispitivanju zatezanjem trake moraju da izdrže prekidnu silu od najmanje 15 kp, a prekidno izduženje mora iznositi najmanje 200%.
- 5.13 **Guma** poluobrazine, ispitana prema tač. 6.21 mora da zadovolji sledeće uslove:
- zatezna čvrstoća, najmanje 120 kp/cm²,
 - prekidno izduženje, najmanje 450 %,
 - tvrdoća 42±5 °Sh (Šora).
- Posle veštačkog starenja u toku 7 dana na 70 °C, zatezna čvrstoća i izduženje smeju se promeniti najviše 20%, a tvrdoća za 3 °Sh (Šora).
- 5.14 **Masa** kompletnog respiratora ispitana prema tač. 6.22 ovog standarda ne sme biti veća od 200 g.

5.2 Posebni zahtevi

5.2.1 Respirator klase I

- 5.211 **Stepen zadržavanja kvarcne prašine**, pri ispitivanju prema tač. 6.23, mora da iznosi najmanje 99,5%.
- 5.212 **Otpor udisanja** kompletnog respiratora ispitan prema tač. 6.24 ne sme biti veća od 25 mm VS (vodenog stuba).
- 5.213 **Otpor izdisanja** ispitan prema tač. 6.25, ne sme biti veći od 19 mm VS.
- 5.214 **Propuštanje ventila izdisanja**, pri ispitivanju prema tač. 6.26, ne sme iznositi više od 15 cm³ vazduha.
- 5.215 **Geometrijski mrtvi prostor** poluobrazine treba da je što manji, a ne sme da pređe 175 cm³, kada se ispita prema tač. 6.27.

- 5.216 Respirator mora da ima mogućnost odvođenja znoja koji se skuplja u donjem delu poluobrazine ili pak da se obezbedi da skupljeni znoj ne smeta pri disanju.
- 5.217 Kućište protivaerosolnog filtra mora biti tako izrađeno da čini takav spoj sa protivaerosolnim filtrom koji sprečava prodiranje prašine mimo protivaerosolnog filtra. Konstrukcija kućišta mora da omogući i laku zamenu protivaerosolnog filtra.
- 5.22 Respirator klase II
- 5.221 Respirator klase II mora da zadovolji sve zahteve za respirator klase I i tač. 5.222.
- 5.222 S t e p e n z a d r Ź a v a n j a p a r a f i n s k e m a g l e pri ispitivanju prema tač. 6.28 mora iznositi najmanje 99,5%.
- 5.23 Respirator klase III
- 5.231 Respirator klase III mora da zadovolji sve zahteve respiratora klase II i sve odredbe tač. 5.23.
- 5.232 S t e p e n z a d r Ź a v a n j a p a r a f i n s k e m a g l e pri ispitivanju prema tač. 6.28 mora iznositi najmanje 99,9%.
- 5.233 S t e p e n z a d r Ź a v a n j a r a d i o a k t i v n i h a e r o s o l a pri ispitivanju prema tač. 6.29 mora iznositi najmanje 99,9%.
- 5.234 O t p o r u d i s a n j a kompletnog respiratora klase III ispitan prema tač. 6.24 ne sme da bude veći od 31 mm VS (vodenog stuba).
- 5.235 O t p o r i z d i s a n j a respiratora klase III ispitan prema tač. 6.25 ne sme da bude veći od 25 mm VS.
- 5.236 V e n t i l i z d i s a n j a mora biti snabdeven pretkomorom čija efektivna zapremina mora biti najmanje 15 cm³.
- 5.237 P r o p u š t a n j e v e n t i l a i z d i s a n j a pri ispitivanju prema tač. 5.26 sme iznositi najviše 8 cm³ vazduha.

6 Provera kvaliteta

6.1 Opšte odredbe o ispitivanju i uzimanju uzoraka

- 6.11 Pre puštanja u promet (upotrebu) novog ili rekonstruisanog respiratora, mora se od nadležnog organa dobiti atest o kvalitetu respiratora prema ovom standardu i dozvola za upotrebu.
- 6.12 Proizvođač respiratora je dužan da obezbedi uređaje i instrumentarij za proveru kvaliteta respiratora zahtevane ovim standardom. Ispitivanje stepena zadržavanja radioaktivnih aerosola proizvođač može da vrši i u nekoj od ovlašćenih institucija koje raspolažu opremom za ispitivanje filtara za radioaktivnu prašinu.
- 6.13 Proizvođač je dužan da u toku proizvodnje kontroliše kvalitet respiratora.
- 6.131 Proizvođač proverava kvalitet gumene smeše za izradu poluobrazine na svakoj šarži od koje se poluobrazine proizvode. Na svakom komadu respiratora proizvođač proverava: masu, otpor udisanja i izdisanja i geometrijski mrtvi prostor. Takođe se na svakom komadu respiratora klase II i klase III ispituje stepen zadržavanja parafinske magle.
- 6.132 Kvalitet serije respiratora klase I, II i III ocenjuje se stepenom zadržavanja kvarcne prašine, a respiratora klase III i stepenom zadržavanja radioaktivne prašine i to na osnovu procenta defektnih jedinica koji iznosi 0,4%. Broj ispitivanih respiratora izračunava se prema sledećem obrascu:

$$X = \frac{a \cdot b}{100}$$

gde je:

x = broj ispitanih respiratora

a = procenat defektnih jedinica (0,4%)

b = ukupan broj respiratora.

- 6.14 Proizvođač garantuje kvalitet respiratora na tržištu, prema oznaci kvaliteta koji se nalazi na respiratoru.

6.2 Ispitivanje

6.21 Zatezna svojstva

Zatezna čvrstoća i prekidno izduženje poluobrazine ispituju se prema JUS G.S2.127 na epruveti tipa 2.

Posle veštačkog starenja prema JUS G.S2.126, metode B, u toku 7 dana na 70 °C ispituju se zatezna svojstva i određuje se procenat starenja.

6.22 Masa

Masa respiratora se određuje na taj način, što se 10 komada kompletnih respiratora izmere na vagi sa tačnošću od 10 g. Masa, dobivena merenjem i podeljena sa deset, predstavlja masu respiratora.

6.23 Stepen zadržavanja kvarcne prašine

U komoru zapremine $0,25 \text{ m}^3$ čiji je poprečni presek $0,25 \text{ m}^2$ postavi se model-glava sa respiratorom.

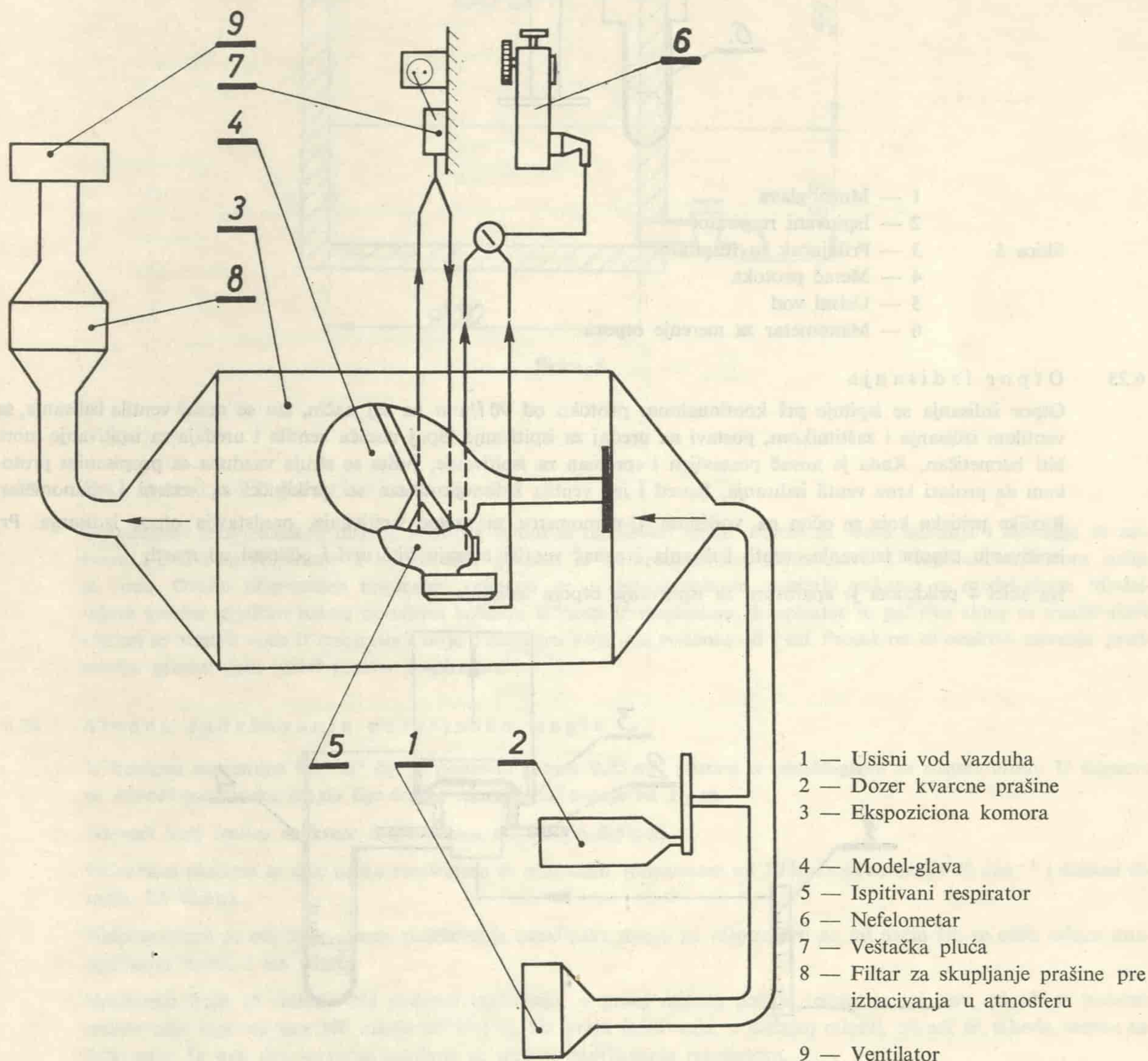
Preko dozera za prašinu u komoru se dovodi kvarcna prašina određenog granulometrijskog sastava. Maksimalna veličina zrna kvarcne prašine ne sme da pređe $10 \mu\text{m}$. U mešavini struje vazduha i kvarcne prašine mora biti najmanje 90 % od ukupnog broja čestica, čestica čiji je prečnik ispod $5 \mu\text{m}$. Koncentracija čestica u komori treba da je $12.000 \pm 10 \%$ čestica/ cm^3 mereno termalprecipitatorom. Veštačkim plućima se diše preko respiratora sa minutnim volumenom od 30 lit. (frekvencija 20 min^{-1} i dubina disanja 1,5 litara). Nefelometrom se određuje stepen zadržavanja prašine na respiratoru na taj način što se određuje odnos koncentracije ispred i iza respiratora.

Brzina strujanja vazduha kroz komoru treba da je $45 \text{ m}^3/\text{h}$.

Relativna vlažnost vazduha pri ispitivanju ne sme biti veća od 70 %.

Ispitivanje traje 15 minuta. Na početku ispitivanja, u prvoj minuti, dok je respirator još nov, odredi se početno zadržavanje koje ne sme biti manje od 99,5%. Na kraju ispitivanja, u zadnjoj minuti, odredi se takođe stepen zadržavanja, pa se iz ova dva merenja odredi srednji stepen zadržavanja.

Na skici 2 prikazana je aparatura za ispitivanje stepena zadržavanja kvarcne prašine.

Skica 2

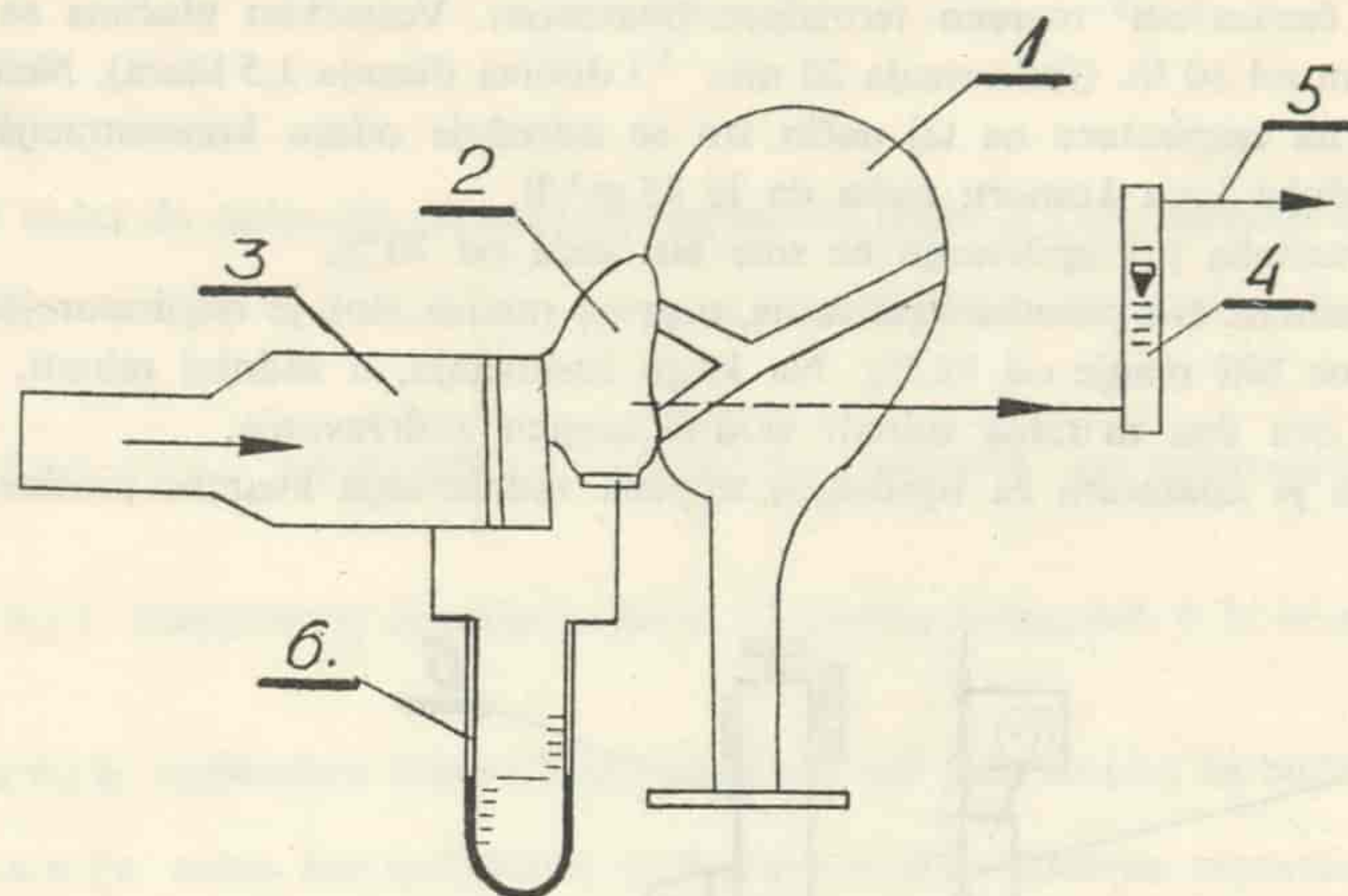

6.24 Otpor udisanja

Otpor udisanja se ispituje sa kompletnim respiratorom postavljenim na model-glavu pri kontinualnom protoku vazduha od 90 l/min. Respirator se postavi tako da colim rubom dobro zaptiva pomoću traka dobro pritegnutih uz model-glavu. Posle nameštanja respiratora, pusti se da vazduh struji kontinualno kroz respirator u pravcu udisanja. Ispred i iza respiratora na vazdušnom vodu postavljeni su priključci za vodeni U-manometar. Izmerena razlika pritiska na vodenom U-manometru za vreme protoka vazduha predstavlja otpor udisanja respiratora.

U slučaju respiratora sa dva protivaerosolna filtra postupak je isti, samo što se preko svakog protivaerosolnog filtra provodi polovina (45 l/min) propisanog protoka, a očitane vrednosti otpora na jednom i drugom protivaerosolnom filtru sabiru se za ukupni otpor respiratora.

Na skici 3 prikazana je aparatura za ispitivanje otpora udisanja respiratora.

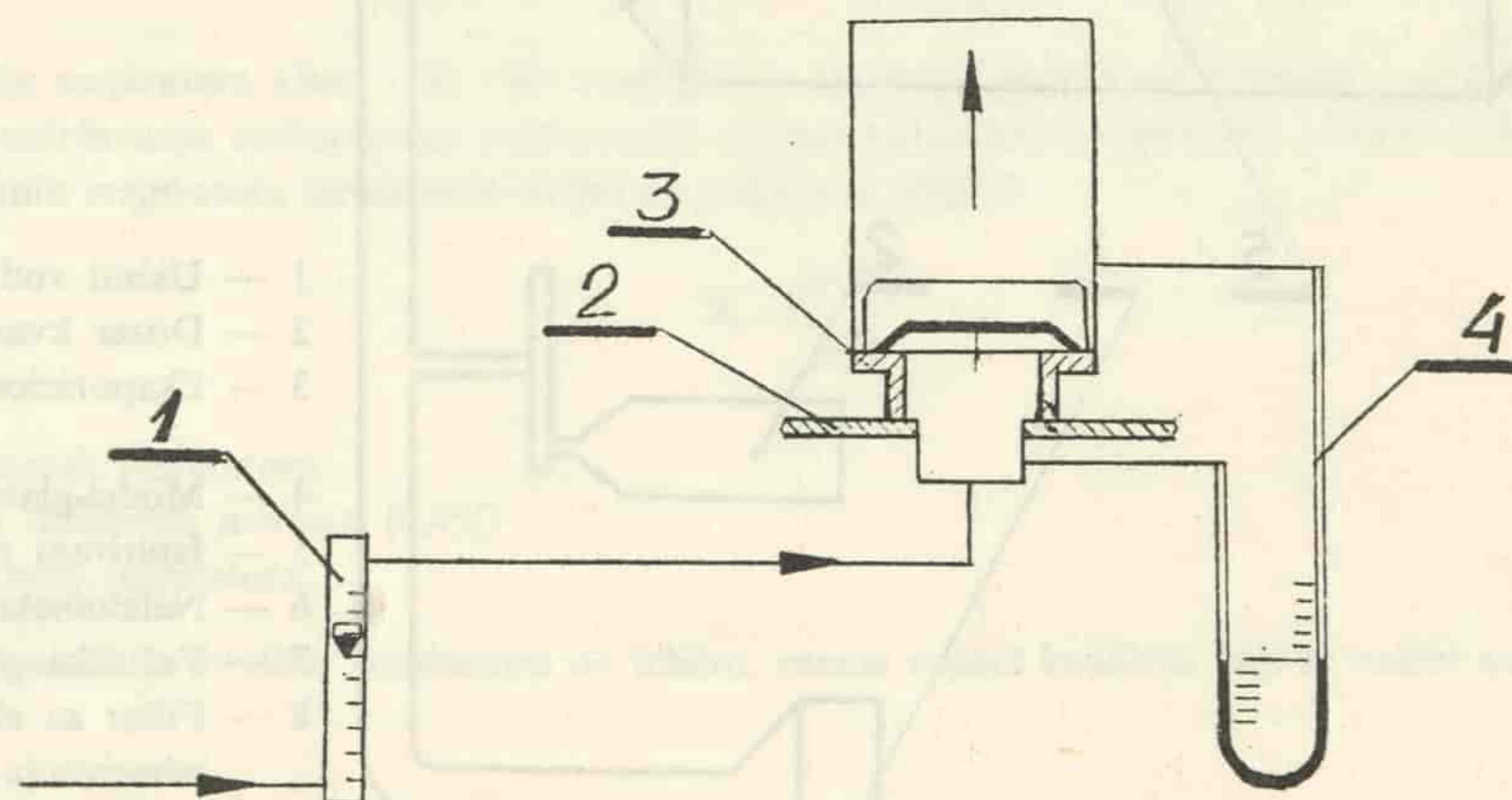

- Skica 3
- 1 — Model-glava
 - 2 — Ispitivani respirator
 - 3 — Priključak za respirator
 - 4 — Merač protoka
 - 5 — Usisni vod
 - 6 — Manometar za merenje otpora

6.25 Otpor izdisanja

Otpor izdisanja se ispituje pri kontinualnom protoku od 90 l/min na taj način, što se nosač ventila izdisanja, sa ventilom izdisanja i zaštitnikom, postavi na uređaj za ispitivanje. Spoj nosača ventila i uređaja za ispitivanje mora biti hermetičan. Kada je nosač postavljen i spreman za ispitivanje, pušta se struja vazduha sa propisanim protokom da prolazi kroz ventil izdisanja. Ispred i iza ventila izdisanja nalaze se priključci za vodeni U-manometar. Razlika pritiska koja se očitava na vodenom U-manometru za vreme ispitivanja, predstavlja otpor izdisanja. Pri ispitivanju otpora izdisanja, ventil izdisanja i nosač ventila moraju biti suvi i očišćeni od masti.

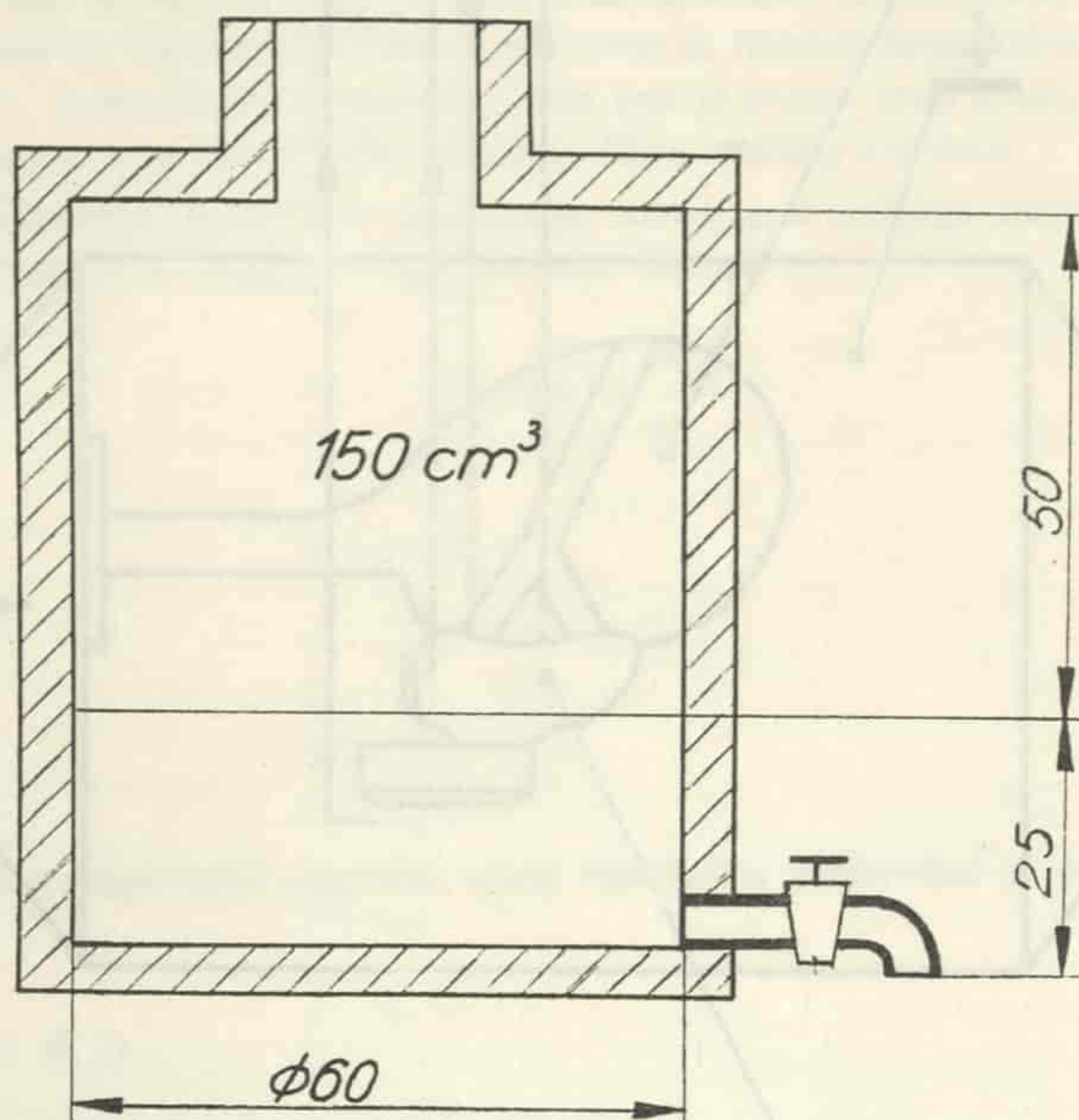
Na skici 4 prikazana je aparatura za ispitivanje otpora izdisanja.

- Skica 4
- 1 — Merač protoka
 - 2 — Nosač sklopa ventila izdisanja
 - 3 — Sklop ventila izdisanja
 - 4 — Monometar za merenje otpora

6.26 Ispitivanje propuštanja ventila izdisanja

Ventil izdisanja sa nosačem ventila i zaštitnikom postavi se na uređaj tako, da sa njim čini nepropisni broj. Sklop ventila pri ispitivanju mora biti suv i ne sme biti mastan. Pre postavljanja ventila sa nosačem na uređaj, u uređaj se menzutom nalije određena količina vode, tako da sa otvorom slavine čini visinu vodenog stuba od 25 mm. Vazdušni prostor između nivoa vode i ventila izdisanja treba da iznosi $150 \pm 5 \text{ cm}^3$. Kada je uređaj pripremljen i ventil postavljen za ispitivanje, otvara se slavina na dnu uređaja. Propuštanje ventila izdisanja meri se isticanjem vode kroz slavinu. Voda koja ističe kroz slavinu hvata se u menzuru i direktno se očitava propuštanje ventila. Ispitivanje traje 15 sekundi. Na skici 5 dat je šematski prikaz aparature za ispitivanje propuštanja ventila izdisanja.

Skica 5

6.27 Geometrijski mrtvi prostor

Određivanje geometrijskog mrtvog prostora izvodi se na sledeći način: otvori za ventil udisanja i izdisanja se zatvore. Postavi se respirator u horizontalni položaj sa otvorom za lice prema gore. U šupljinu respiratora nalije se voda. Ovako pripremljen respirator pričvrsti se u horizontalnom položaju trakama za model-glavu. Model-glava svojim reljefom istisne određenu količinu tečnosti iz respiratora. Respirator se pažljivo skinie sa model-glave i zatim se ostatak vode iz respiratora ulije u menzuru koja ima podeoke od 1 ml. Prosek od 10 ovakvih merenja predstavlja geometrijski mrtvi prostor respiratora.

6.28 Step en zadržavanja parafinske magle

U komoru zapremine $0,25 \text{ m}^3$ čiji je poprečni presek $0,25 \text{ m}^2$, postavi se model-glava sa respiratorom. U komoru se dovodi parafinska magla čije čestice moraju biti manje od $1 \mu\text{m}$.

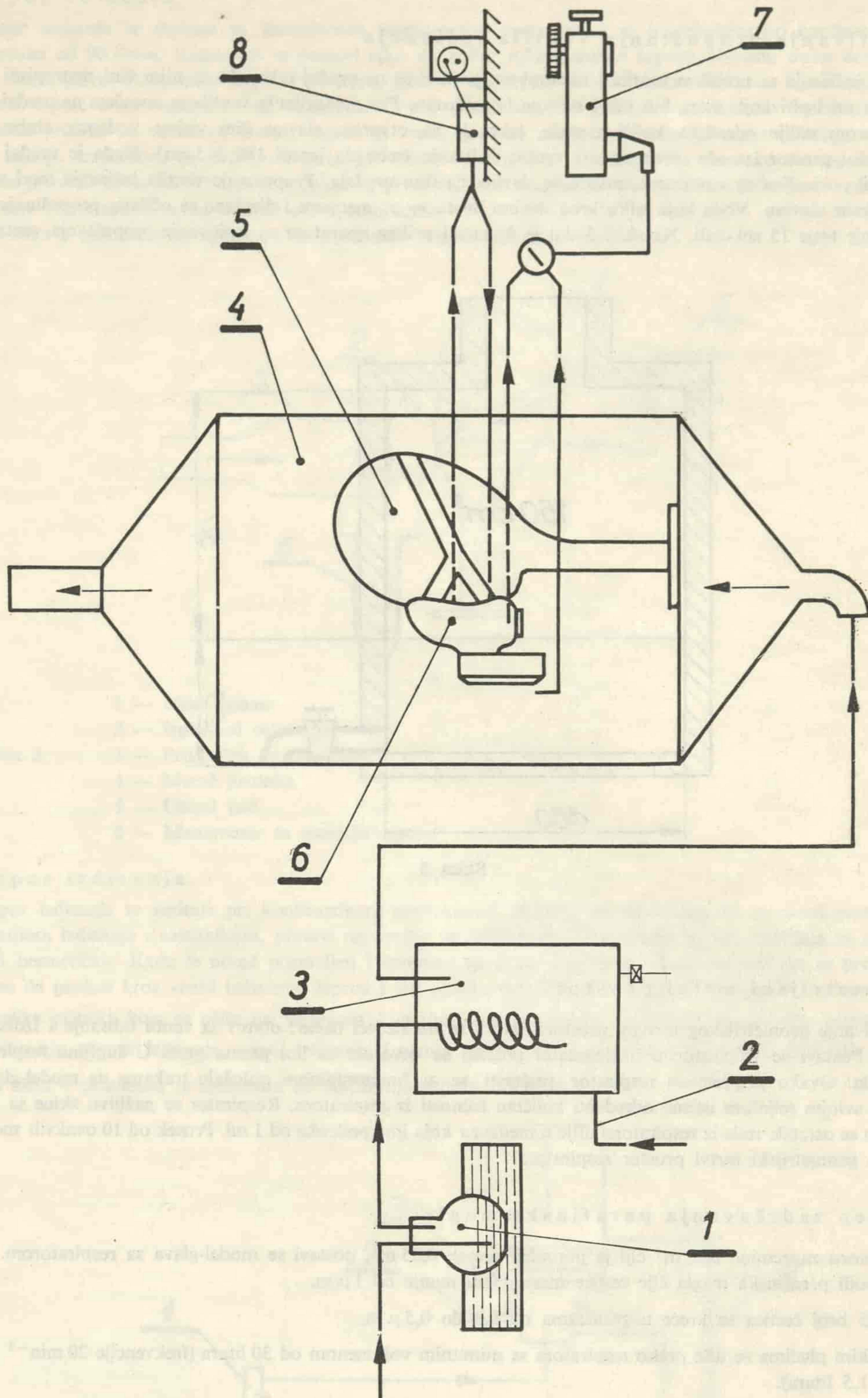
Najveći broj čestica se kreće u granicama od $0,3$ do $0,5 \mu\text{m}$.

Veštačkim plućima se diše preko respiratora sa minutnim volumenom od 30 litara (frekvencije 20 min^{-1} i dubina disanja 1,5 litara).

Nefelometrom se određuje stepen zadržavanja parafinske magle na respiratoru na taj način što se očitava odnos koncentracija ispred i iza filtra.

Ispitivanje traje 15 minuta. Na početku ispitivanja, u prvoj minuti, dok je respirator još nov, odredi se početno zadržavanje koje ne sme biti manje od 99,5%. Na kraju ispitivanja, u zadnjoj minuti, odredi se, takođe, stepen zadržavanja. Iz ova dva merenja izračuna se srednje zadržavanje respiratora.

Na skici 6 dat je šematski prikaz aparature za ispitivanje stepena zadržavanja parafinske magle.

Skica 6

1 — Agregat za stvaranje parafinske magle	5 — Model-glava
2 — Sekundarni vazduh	6 — Ispitivani respirator
3 — Homogenizator sa separatorom	7 — Nefelometar
4 — Ekspoziciona komora	8 — Veštačka pluća

6.29 Stepen zadržavanja radioaktivnih aerosola

Ispitivanje stepena zadržavanja radioaktivno indiciranih aerosola, čiji je prečnik manji od $0,3 \mu\text{m}$, izvodi se na specijalnom uređaju, posebno konstruisanom za ovo ispitivanje.

Uređaj za ispitivanje se sastoji od duvaljke kapaciteta $25 \text{ m}^3/\text{h}$ i pritiska 450 mm VS , koja preko 1030 mm dugačke cevi unutrašnjeg prečnika 140 mm usisava vazduh. Vazduh se usisava preko specijalnog uređaja koji se nalazi iza usisne cevi i preko merača protoka dalje vodi preko uređaja. Za merenje protoka upotrebljava se blenda prečnika $18,5 \text{ mm}$ (po DIN 1952), a razlika pritiska se meri mikromanometrom. Neposredno iza duvaljke nalazi se prigušena slavina za regulisanje usisane količine vazduha.

Uređaj za pričvršćavanje uzoraka za ispitivanje sastoji se iz dva komada cevi od po 70 mm dužine, unutrašnjeg prečnika 140 mm , a spoljašnjeg 160 mm . Filtar za ispitivanje zajedno sa zaštitnom mrežom postavlja se između ova dva komada. Svaki komad ima prirubnicu koja po obimu, na jednakim rastojanjima, ima pet priključaka za merenje radioaktivnog sadržaja ispred, odnosno iza filtra. Kroz filter ili filterski materijal može da se provede količina vazduha između 1 i $25 \text{ m}^3/\text{h}$. Radioaktivno indiciran vazduh koji je prošao kroz uređaj za ispitivanje, mora se pre izbacivanja u atmosferu provesti i prečistiti preko ramskog filtra visokog kvaliteta.

Stepen zadržavanja radioaktivno indiciranih aerosola se određuje iz merenja aktivnosti dva filtra, postavljena pri ispitivanju neposredno jedan iza drugog, prema sledećoj formuli

$$\eta = 1 - \frac{N_{F2}}{N_{F1}}$$

gde je:

N_{F1} = ispitivani filter

N_{F2} = etalon filter

7 Obeležavanje

7.1 Kao garancija da kvalitet respiratora odgovara ovom standardu, proizvođač je dužan da stavi sledeće oznake na svaki respirator:

- JUS Z.B1.001
- oznaku veličine (1, 2 ili 3).

7.2 Ambalaža svakog respiratora mora imati sledeće oznake:

- oznaku kvaliteta—stepen zadržavanja (klasa I, klasa II ili III)
- naziv proizvođača ili zaštitni znak
- datum proizvodnje i vek skladištenja.

8 Pakovanje i čuvanje

8.1 Respiratori se pakuju pojedinačno u ambalažu koja obezbeđuje čuvanje respiratora do njegove upotrebe, kao i stavljanje oznaka iz tač. 7.2. Ambalaža mora biti plombirana-zalepljena do momenta upotrebe.

8.2 Respiratori se čuvaju spakovani u suvim prostorijama, sobne temperature. Ne smeju se čuvati na mestima koja su direktno izložena sunčevoj svetlosti. Respiratori se ne smeju čuvati u prostorijama u kojima dolazi do isparenja materija štetnih po zdravlje.

8.3 U svako pakovanje, zajedno sa respiratorom, proizvođač je dužan da stavi uputstvo koje mora da sadrži:

- oznaku kvaliteta respiratora,
- naznaku od čega štiti,
- način primene i održavanje.

Veza sa drugim standardima

- JUS G.S2.126 — Fizikalna ispitivanja gume. Veštačko starenje gume
- JUS G.S2.127 — „ Određivanje prekidne čvrstoće i izduženja gume
- JUS Z.B1.002 — Lična zaštitna sredstva. Sredstva za zaštitu organa za disanje. Gasne maske
- JUS Z.B1.006 — „ Respirator za zaštitu od neotrovne prašine — aerosola
- JUS Z.B1.010 — „ Sredstva za zaštitu organa za disanje. Opšte odredbe

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

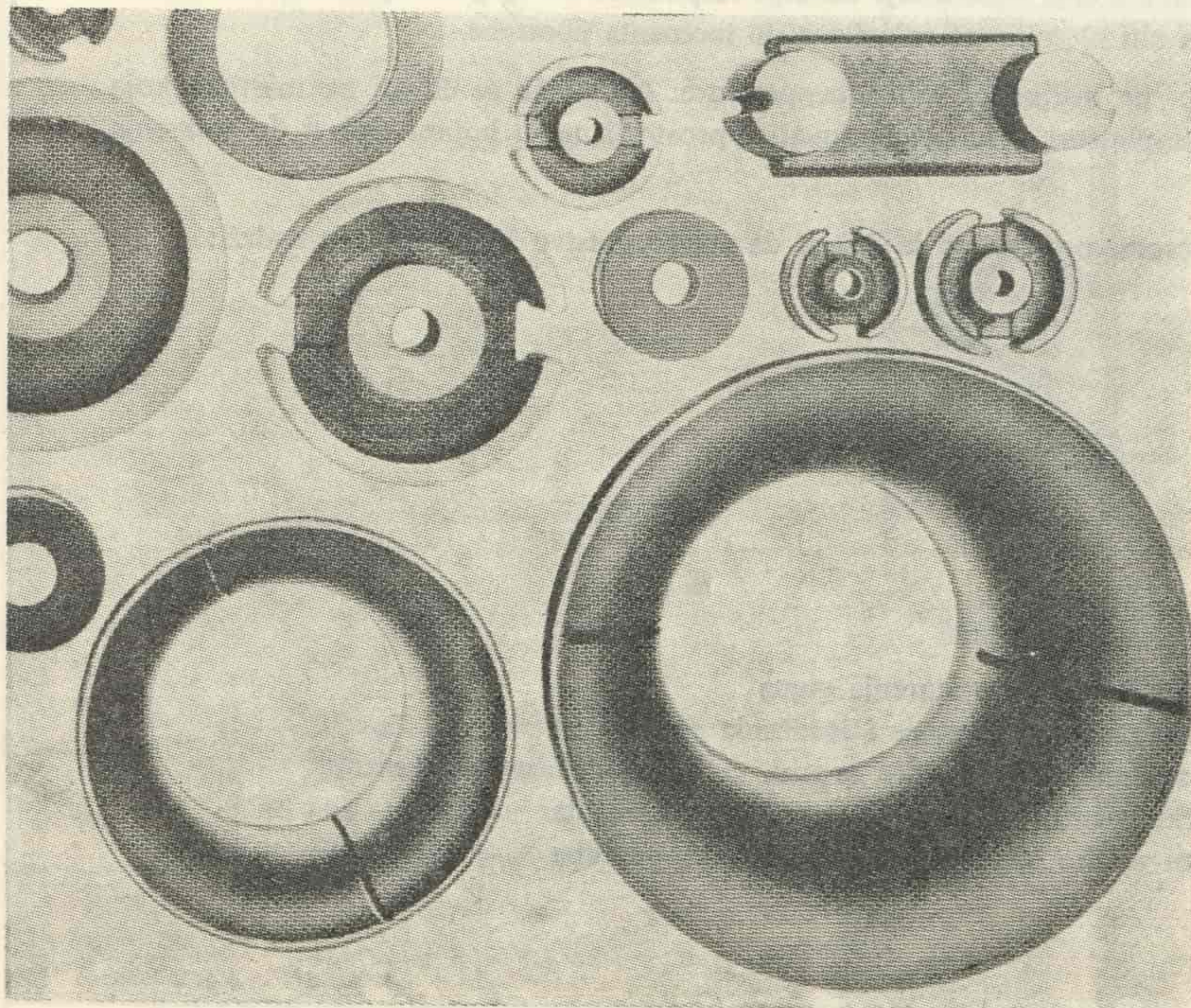
iz oblasti ferita

Krajnji rok za dostavljanje primedbi 1. april 1974. godine

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda iz oblasti ferita za primenu u elektronici i telekomunikacijama:

- Predlog br. 10885** — Smernice za izradu lista karakteristika feritnih jezgara za promenljive transformatore i i kalemove **JUS N.R8.007**
- Predlog br. 10886** — Smernice za izradu lista karakteristika feritnih jezgara za široko pojasne transformatore za telekomunikacije **JUS N.R8.008**
- Predlog br. 10887** — Informacija o feritnim materijalima u katalogima proizvođača jezgara za transformatore i kalemove **JUS N.R8.009**
- Predlog br. 10888** — Feritna X-jezgra **JUS N.R8.017**
- Predlog br. 10889** — Feritna kvadratna RM-jezgra **JUS N.R8.050**
- Predlog br. 10890** — Smernice za određivanje granica fizičkih nedostataka feritnih delova **JUS N.R8.060**
- Predlog br. 10891** — Metode merenja magnetnih jezgara za kalemove i transformatore u telekomunikacijama **JUS N.R8.101**
- Predlog br. 10892** — Metode merenja antenskih štapova **JUS N.R8.121**

Gornje predloge je pripremio sekretarijat TO—51, JEK-a, sa sedištem u »ISKRA-Commerce«, Direkcije IV, 61000 Ljubljana, Kotnikova 6, u saradnji sa Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju. Kao osnova ovih predloga poslužile su publikacije IEC — 218, prvo izdanje, 1966. god., IEC —219, prvo izdanje 1966. god., sa dopunom br. 1 iz 1972. god., IEC—401, prvo izdanje 1972. god., IEC—226, prvo izdanje 1967. god., sa dopunom 226 A, prvo izdanje iz 1970. god., IEC—431,

prvo izdanje 1973. god., IEC—424, prvo izdanje 1973. god., IEC—367—1, prvo izdanje 1971. godine, sa dopunama 367—1A i 367—1B iz 1973. i dokumentat 51 (Central Office) 138 iz 1973. godine.

Tekst gornjih predloga interesenti mogu dobiti u sekretarijatu Tehničkog odbora 51 ili u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju.

iz oblasti ličnih zaštitnih sredstava

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. april 1974. god.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog revizije jugoslovenskog standarda iz oblasti ličnih zaštitnih sredstava:

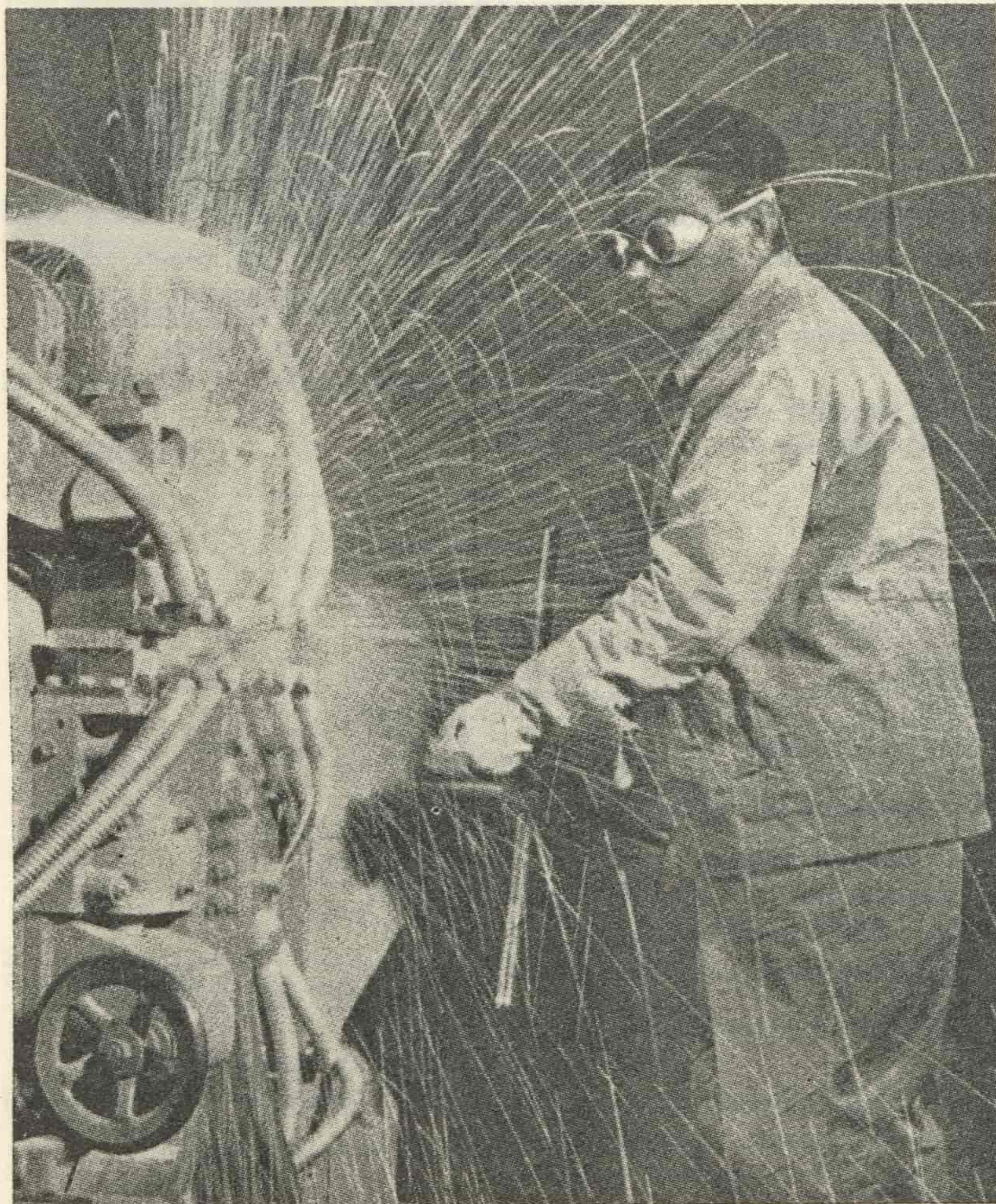
Predlog br. 10894 — Lična zaštitna sredstva. Respirator za zaštitu od neotrovne prašine — aerosolaJUS Z.B1.006

Nacrt predloga revizije standarda pripremio je ing. B. Mitić.

Nacrt predloga standarda je razmatran, redigovan i usvojen na sastanku Stručne komisije za lična zaštitna sredstva za organe za disanje.

Predlog je posebno umnožen i dostavljen na razmatranje i stavljanje primedaba zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Interesenti koji nisu dobili gore naveden predlog standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. fah. 933) sa zahtevom da im se tekst predloga naknadno dostavi.

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

iz oblasti ambalažnih sudova od plastičnih masa

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. april 1974. god.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog jugoslovenskog standarda iz oblasti ambalažnih sudova od plastičnih masa:

Predlog br. 10893 — Duvani ambalažni sudovi od plastičnih masa.

Određivanje popustljivosti **JUS G.E4.313**

Nacrt predloga standarda pripremljen je u Zavodu prema ASTM D 2684. Nacrt predloga standarda je revidiran i usvojen na sastanku Stručne komisije za ambalažne sudove od plastičnih masa.

Predlog je posebno umnožen i dostavljen na razmatranje i stavljanje primedbi zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Interesenti koji nisu dobili gore naveden predlog standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. fah 933) sa zahtevom da im se tekst predloga naknadno dostavi.

iz oblasti proizvoda od gume za potrebe zdravstva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. april 1974. god.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog iz oblasti proizvoda od gume za potrebe zdravstva:

Predlog br. 10895 — Gumirana posteljna tkanina za potrebe zdrav-

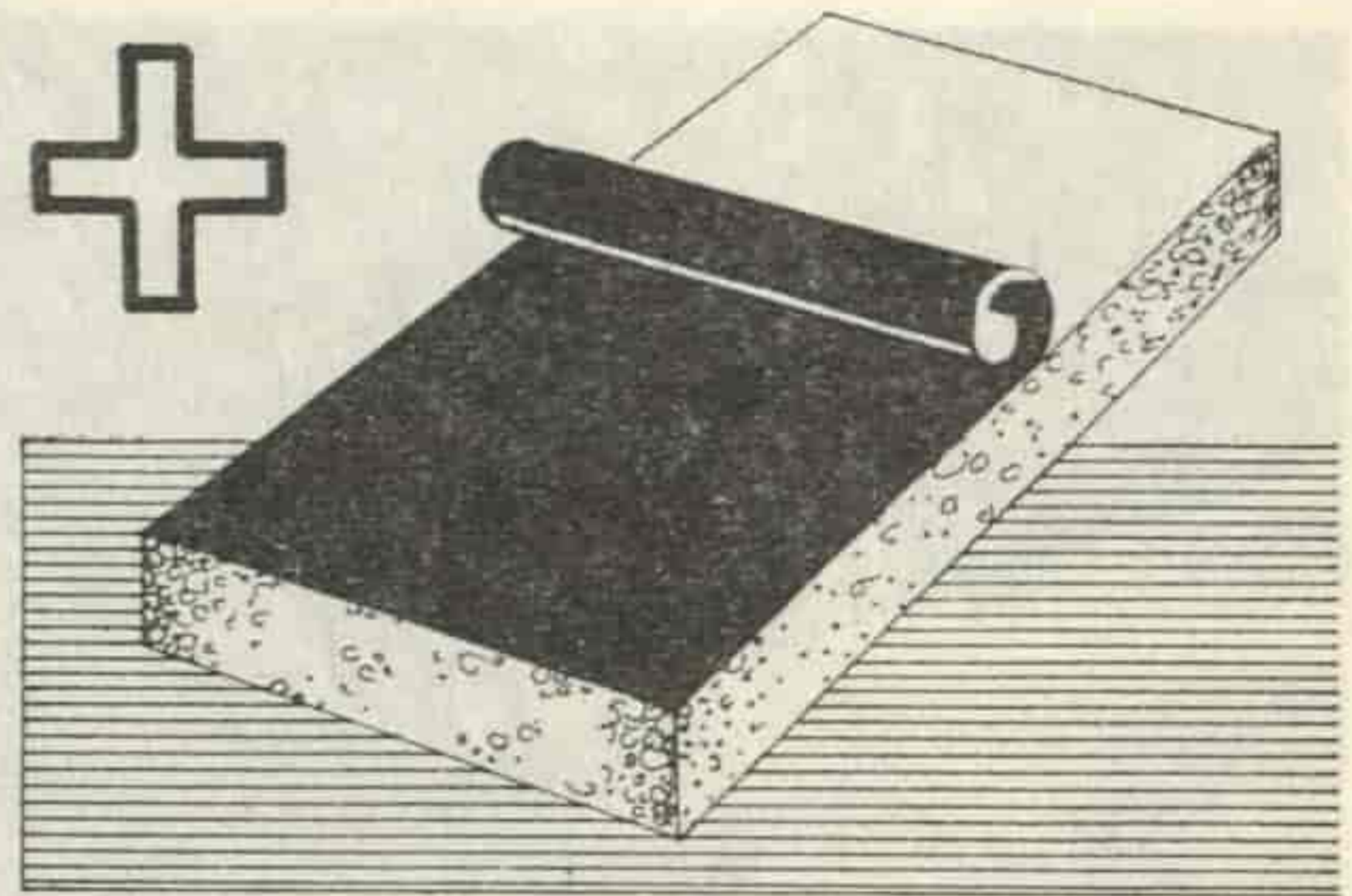
stva **JUS G.C8.011**

Nacrt predloga standarda je pripremila fabrika »Sava« — Kranj.

Nacrt predloga standarda je revidiran i usvojen na sastanku Stručne komisije za proizvode od gume za potrebe zdravstva.

Predlog je posebno umnožen i dostavljen na razmatranje i stavljanje primedaba zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Interesenti koji nisu dobili gore naveden predlog standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. fah 933) sa zahtevom da im se tekst predloga naknadno dostavi.

iz oblasti mlinske industrije

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. april 1974. godine.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda:

Predlog br. 10896 — Malomasno brašno, grizovi-krupice dobiveni preradom zrna soje za ljudsku ishranu **JUS E.G1.012**

Predlog br. 10897 — Punomasno brašno, grizovi-krupice dobiveni preradom zrna soje za ljudsku ishranu **JUS E.G1.013**

Predloge je uradilo specijalizovano preduzeće za unapređenje i proizvodnju uljarica, »Uljarica« Beograd.

Predlozi su umnoženi i poslani zainteresovanim organizacijama. Interesenti koji predlog nisu dobili, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (11.000 Beograd, p. fah 933, ili Cara Uroša 54) sa zahtevom da im se pošalju.

iz oblasti tekstilne industrije

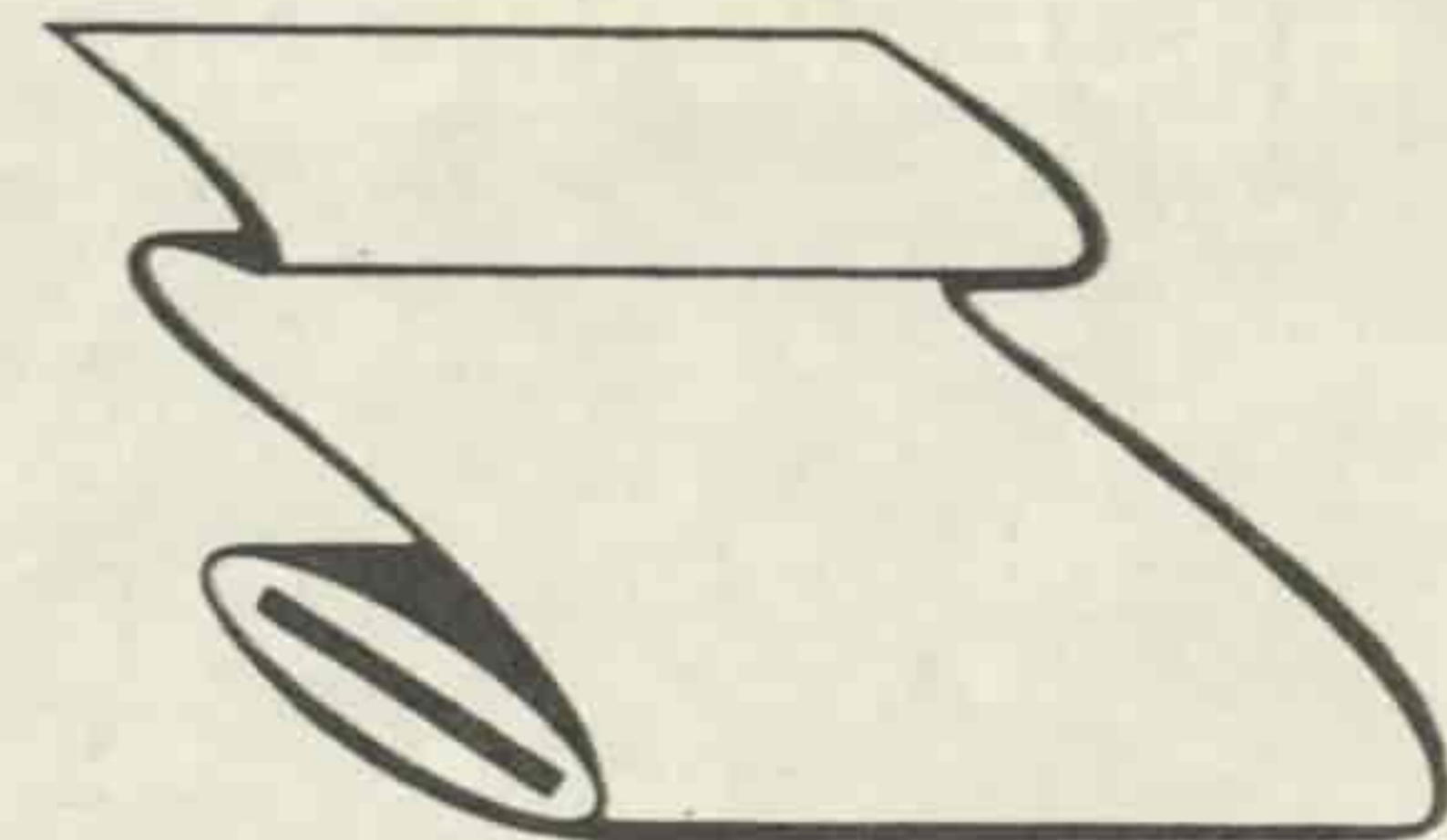
Krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1. maj 1974. godine.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

- Predlog br. 10898** — Viskozna kord-pređa. Uslovi kvaliteta JUS F.B4.061
Predlog br. 10899 — Poliamidna kord-pređa. Uslovi kvaliteta JUS F.B4.101
Predlog br. 10900 — Viskozna kord-tkanina. Uslovi kvaliteta JUS F.C3.061
Predlog br. 10901 — Poliamidna kord-tkanina. Uslovi kvaliteta .. JUS F.C3.102
Predlog br. 10902 — Metode ispitivanja kord-pređe i kord-tkanina JUS F.S2.551

Nacrte predloga standarda izradio je Institut za tekstilno tehnologiju, Ljubljana, a usvojeni su na I zasedanju stručne komisije održanom 8. i 9. novembra 1973. godine.

Zainteresovane radne organizacije koje nisu dobile tekst ovih predloga mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (11000 Beograd, Cara Uroša 54, tel. 634-322) sa zahtevom da im se dostave radi stavljanja eventualnih primedbi, izmena ili dopuna.

ISPRAVKA

U standardu JUS H.D8.008 objavljenom u »Službenom listu SFRJ« br. 42/1971, na strani 4 slike 3, 4 i 5 na poziciji 1, ispravite kotu $\varnothing 10^{+0,005}_{-0,010}$ da glasi $\varnothing 10 - 0,004$.

Molimo imaoce standarda JUS H.D8.008 da izvrše navedenu ispravku u svojim primercima.

ISPRAVKA

U standardu JUS C.B5.030 čelične cevi bez šava, precizne, hladno vučene ili hladno valjane. Tehnički uslovi za izradu i isporuku

Izdanje II — 1970

U tabeli 4 na strani 3, poslednju kolonu za odstupanje X treba izmeniti kako sledi

Tabela 4

odstojanje stoji	X ¹⁾ , mm treba da stoji
5 × δ	3 × δ
6 × δ	4 × δ
8 × δ	6 × δ
7 × δ	5 × δ
6 × δ	4 × δ
8 × δ	6 × δ
7 × δ	5 × δ
9 × δ	7 × δ

¹⁾ za odstupanje X vidi JUS C. A4. 007

Mole se imaooci ovog standarda da u svom primerku izvrše navedene ispravke.

primljena dokumentacija

... (faint text in a box) ...

dokumentacija ISO

- ISO/TC 1 — Tehnologija
- ISO/TC 2 — Metalurgija
- ISO/TC 3 — Mašinstvo
- ISO/TC 4 — Elektrotehnika
- ISO/TC 5 — Kemija i plastika
- ISO/TC 6 — Metalurgija
- ISO/TC 7 — Mašinstvo
- ISO/TC 8 — Mašinstvo
- ISO/TC 9 — Mašinstvo
- ISO/TC 10 — Mašinstvo
- ISO/TC 11 — Mašinstvo
- ISO/TC 12 — Mašinstvo
- ISO/TC 13 — Mašinstvo
- ISO/TC 14 — Mašinstvo
- ISO/TC 15 — Mašinstvo
- ISO/TC 16 — Mašinstvo
- ISO/TC 17 — Mašinstvo
- ISO/TC 18 — Mašinstvo
- ISO/TC 19 — Mašinstvo
- ISO/TC 20 — Mašinstvo
- ISO/TC 21 — Mašinstvo
- ISO/TC 22 — Mašinstvo
- ISO/TC 23 — Mašinstvo
- ISO/TC 24 — Mašinstvo
- ISO/TC 25 — Mašinstvo
- ISO/TC 26 — Mašinstvo
- ISO/TC 27 — Mašinstvo
- ISO/TC 28 — Mašinstvo
- ISO/TC 29 — Mašinstvo
- ISO/TC 30 — Mašinstvo
- ISO/TC 31 — Mašinstvo
- ISO/TC 32 — Mašinstvo
- ISO/TC 33 — Mašinstvo
- ISO/TC 34 — Mašinstvo
- ISO/TC 35 — Mašinstvo
- ISO/TC 36 — Mašinstvo
- ISO/TC 37 — Mašinstvo
- ISO/TC 38 — Mašinstvo
- ISO/TC 39 — Mašinstvo
- ISO/TC 40 — Mašinstvo
- ISO/TC 41 — Mašinstvo
- ISO/TC 42 — Mašinstvo
- ISO/TC 43 — Mašinstvo
- ISO/TC 44 — Mašinstvo
- ISO/TC 45 — Mašinstvo
- ISO/TC 46 — Mašinstvo
- ISO/TC 47 — Mašinstvo
- ISO/TC 48 — Mašinstvo
- ISO/TC 49 — Mašinstvo
- ISO/TC 50 — Mašinstvo
- ISO/TC 51 — Mašinstvo
- ISO/TC 52 — Mašinstvo
- ISO/TC 53 — Mašinstvo
- ISO/TC 54 — Mašinstvo
- ISO/TC 55 — Mašinstvo
- ISO/TC 56 — Mašinstvo
- ISO/TC 57 — Mašinstvo
- ISO/TC 58 — Mašinstvo
- ISO/TC 59 — Mašinstvo
- ISO/TC 60 — Mašinstvo
- ISO/TC 61 — Mašinstvo
- ISO/TC 62 — Mašinstvo
- ISO/TC 63 — Mašinstvo
- ISO/TC 64 — Mašinstvo
- ISO/TC 65 — Mašinstvo
- ISO/TC 66 — Mašinstvo
- ISO/TC 67 — Mašinstvo
- ISO/TC 68 — Mašinstvo
- ISO/TC 69 — Mašinstvo
- ISO/TC 70 — Mašinstvo
- ISO/TC 71 — Mašinstvo
- ISO/TC 72 — Mašinstvo
- ISO/TC 73 — Mašinstvo
- ISO/TC 74 — Mašinstvo
- ISO/TC 75 — Mašinstvo
- ISO/TC 76 — Mašinstvo
- ISO/TC 77 — Mašinstvo
- ISO/TC 78 — Mašinstvo
- ISO/TC 79 — Mašinstvo
- ISO/TC 80 — Mašinstvo
- ISO/TC 81 — Mašinstvo
- ISO/TC 82 — Mašinstvo
- ISO/TC 83 — Mašinstvo
- ISO/TC 84 — Mašinstvo
- ISO/TC 85 — Mašinstvo
- ISO/TC 86 — Mašinstvo
- ISO/TC 87 — Mašinstvo
- ISO/TC 88 — Mašinstvo
- ISO/TC 89 — Mašinstvo
- ISO/TC 90 — Mašinstvo
- ISO/TC 91 — Mašinstvo
- ISO/TC 92 — Mašinstvo
- ISO/TC 93 — Mašinstvo
- ISO/TC 94 — Mašinstvo
- ISO/TC 95 — Mašinstvo
- ISO/TC 96 — Mašinstvo
- ISO/TC 97 — Mašinstvo
- ISO/TC 98 — Mašinstvo
- ISO/TC 99 — Mašinstvo
- ISO/TC 100 — Mašinstvo

međunarodna
standardizacija

primljena dokumentacija

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda usvojene standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC). Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troška reprodukcija.

dokumentacija ISO

ISO/TC 3 — Tolerancije

Međunarodni standardi:
br. 2768 »Dozvoljena odstupanja delova obrađenih skidanjem strugotine za mere bez oznaka tolerancije«

ISO/TC 5 — Metalne cevi i fitinzi

Međunarodni standardi:
br. 65 »Čelične cevi podesne za izradu cevnog navoja u saglasnosti sa Međunarodnim standardom ISO 7«
br. 1179 »Cevne spojke za industrijsku primenu za glatke čelične cevi i cevi od drugih metala«

ISO/TC 8 — Brodogradnja

Međunarodni standard:
br. 1069 »Magnetski kompasi i binokli za pomorsku navigaciju. Terminološki rečnik«
Predlog međunarodnog standarda:
br. 3254 »Brodogradnja. Sigurnosna stakla za pravougaone prozore na brodovima«
(Rok za primedbe 25. IV 1974. god.)

ISO/TC 20 — Aero i kosmonautika

Međunarodni standardi:
br. 2042 »Električne šeme za vazduhoplove«
br. 2046 »Kiseonik za udisanje za vazduhoplove«
br. 2434 »Zbijeni vazduh za korišćenje na vazduhoplovima«
br. 2435 »Azot za korišćenje na vazduhoplovima«
Predlog međunarodnog standarda:
br. 44 »Aero i kosmonautika. Polužni prekidači. Smer pokretanja«
(Rok za primedbe 25. IV 1974. god.)

ISO/TC 22 — Drumska vozila

Međunarodni standard:
br. 2890 »Drumska vozila. Kočenje pod pritiskom (depresijom) za karavane i lake prikolice«

ISO/TC 26 — Bakar i bakarne legure

Međunarodni standard:
br. 2626 »Bakar. Ispitivanje krtosti grejanjem u atmosferi vodonika«

ISO/TC 27 — Čvrsta mineralna goriva

Međunarodni standardi:
br. 1881 »Koks krupnoće do 60 mm. Određivanje mehaničke čvrstoće«
br. 2309 »Uzimanje uzoraka koksa«

ISO/TC 28 — Nafta i proizvodi nafte

Međunarodni standard:
br. 2083 »Benzin. Određivanje sadržaja olova. Volumetrijska hromatna metoda«
Predlog međunarodnog standarda:
br. 3448 »Industrijska tečna sredstva za podmazivanje. Klasifikacija viskoznosti prema ISO-u«
(Rok za primedbe 25. IV 1974. god.)

ISO/TC 29 — Sitan alat

Međunarodni standardi:
br. 2804 »Kalupi od tvrdog metala za izvlačenje žice, šipki i cevi, sinterovani. Mere«
br. 2857 »Brušeni ureznicima za ISO metrički navoj, tolerancije 4 H do 8 H i 46 do 66, za krupan i sitan korak. Tolerancije za izradu reznog dela«
br. 2924 »Kružne testere iz jednog dela i sa segmentima za sečenje metala na hladno. Prečnici 224 do 2240 mm«

- br. 2936 »Ključevi i odvijači. Odvijači šestougona, savijeni, za vijke sa šestougaonom rupom u glavi. Metrička serija«
- br. 2976 »Brusne trake. Izbor po širini u kombinaciji sa dužinom«

ISO/TC 35 — Boje i lakovi

Međunarodni standard:

- br. 787 »Opšte metode ispitivanja piglinata. Delovi XIII do XVIII«

ISO/TC 36 — Kinematografija

Međunarodni standard:

- br. 2863 »Kinematografija. Kasete za kamere 8 mm tip S, model II. Aktivna dužina filma. Dimenzije i specifikacije«

ISO/TC 38 — Tekstil

Međunarodni standard:

- br. 858 »Konac za ribarske mreže. Označavanje u Teh-sistemu«
- br. 2959 »Tekstil. Označavanje tkanina«

ISO/TC 39 — Mašine alatke

Međunarodni standardi:

- br. 2912 »Modularne jedinice za konstrukciju mašina alatki. Viševretene glave za bušenje. Dimenzije kućišta i pogonske osovine«
- br. 2934 »Modularne jedinice za mašine alatke. Bočna postolja za stubove«

ISO/TC 42 — Fotografija

Međunarodni standardi:

- br. 1008 »Crno-beli fotografski papir za opštu upotrebu. Normalne dimenzije listova«
- br. 2827 »Fotografije. Određivanje količine svetlosti kod električnih fleš-uređaja«

ISO/TC 46 — Dokumentacija

Predlog međunarodnog standarda:

- br. 3297 »Dokumentacija. Međunarodno standardno numerisanje serija«
(Rok za primedbe 25. IV 1974. god.)

ISO/TC 47 — Hemija

Međunarodni standardi:

- br. 1550 »Kalijumhidroksid, tehnički. Određivanje sadržaja natrijuma. Emisiona plaminofotometrijska metoda«
- br. 2717 »Sumporna kiselina i oleum, tehnički. Određivanje sadržaja olova. Fotometrijska metoda sa ditizonom«

- br. 2749 »Urea, tehnička. Merenje pH vrednosti rastvora uree određene koncentracije (100 g/l). Potenciometrijska metoda«

- br. 2751 »Urea, tehnička. Određivanje puferskog koeficijenta. Potenciometrijska metoda«

- br. 2752 »Urea, tehnička. Određivanje promene pH vrednosti u prisustvu formaldehida. Potenciometrijska metoda«

- br. 2753 »Urea, tehnička. Određivanje sadržaja vode. Metoda po Karl Fišeru«

- br. 2754 »Urea, tehnička. Određivanje sadržaja biurata. Fotometrijska metoda«

ISO/TC 54 — Etarska ulja

Međunarodni standard:

- br. 1041 »Određivanje tačke mržnjenja etarskih ulja«

ISO/TC 59 — Zgradarstvo

Međunarodni standard:

- br. 1789 »Modularna koordinacija. Spratna visina i visina prostorijska u stambenim prostorijama«

ISO/TC 69 — Primena statističkih metoda

Predlog međunarodnog standarda:

- br. 2854 »Statistička obrada podataka. Problemi ocenjivanja i testiranja u vezi sa srednjim vrednostima i varijantama«
(Rok za primedbe 25. IV 1974. god.)

ISO/TC 79 Laki metali i njihove legure

Međunarodni standardi:

- br. 791 »Hemijska analiza magnezijuma i njegovih legura. Gravimetrijsko određivanje aluminijuma u magnezijumovim legurama (sadržaj aluminijuma od 1.5 do 12%)«

- br. 792 »Hemijska analiza magnezijuma i njegovih legura. Fotometrijsko određivanje gvožđa. Metoda pomoću ortofenantrolina (sadržaj gvožđa od 0.002 do 0.5%)«

- br. 796 »Hemijska analiza aluminijuma i njegovih legura. Elektrolitičko određivanje bakra u aluminijumskim legurama (sadržaj bakra veći ili jednak 0.5%)«

- br. 797 »Hemijska analiza aluminijuma i njegovih legura. Gravimetrijsko određivanje silicijuma

- (sadržaj silicijuma veći ili jednak 0.03 %)
 br. 808 »Hemijska analiza aluminijuma i njegovih legura. Fotometrijsko određivanje silicijuma (sadržaj silicijuma između 0,02 i 0,4 %)
 br. 809 »Hemijska analiza magnezijuma i njegovih legura. Fotometrijsko određivanje mangana. Perjodotna metoda (sadržaj mangana između 0,01 i 0,8 %)
 br. 886 »Hemijska analiza aluminijuma i aluminijumskih legura. Fotometrijsko određivanje mangana (sadržaj mangana između 0.005 i 1.5 %)
 br. 1178 »Hemijsko ispitivanje magnezijumovih legura. Fotometrijsko određivanje rastvorljivog cirkonijuma sa alizerinsulfatom
 br. 1975 »Hemijsko ispitivanje magnezijuma i njegovih legura. Spektrofotometrijsko određivanje silicijuma u kompleksu silicijum molibdena«

ISO/TC 86 — Rashladni uređaji

Međunarodni standard:

- br. 2410 »Hladnjaci za domaćinstvo. Metode ispitivanja u svrhu informisanja potrošača«

ISO/TC 91 — Površinski aktivna sredstva

Međunarodni standardi:

- br. 2868 »Površinski aktivna sredstva. Deterdženti. Anjonske aktivne materije postojane na hidrolizu kiselinom. Određivanje malih količina (tragova)
 br. 2871 »Površinski aktivna sredstva. Deterdženti. Određivanje kationjskih aktivnih materija. Metoda neposrednog izvođenja dvofazne titracije«

ISO/TC 92 — Ispitivanje protivpožarne otpornosti građevinskog materijala

Međunarodni standard:

- br. 1716 »Građevinski materijal. Određivanje kaloričnog potencijala«

ISO/TC 97 — Računske mašine i obrada informacija

Međunarodni standardi:

- br. 840 »Kod za numeričko upravljanje mašinama (u skladu sa skupom znakova sa 7-bitova)
 br. 963 »Obrada informacija. Uputstvo za definisanje skupa

znakova 4-bit koda izvedenog od skupa znakova 7-bit koda za razmenu informacija«

- br. 1028 »Obrada informacija. Simboli organigrama za obradu informacija«

- br. 1057 »Zamenljive bušene trake u bloku promenljivog formata za pozicioniranje i paralelnu obradu po osama na mašinama sa numeričkim upravljanjem«

- br. 1058 »Bušene trake u bloku promenljivog formata za poziciranje i paralelnu obradu po osama na mašinama sa numeričkim upravljanjem«

- br. 1059 »Bušene trake u bloku nepromenljivog formata za pozicioniranje i paralelnu obradu po osama na mašinama sa numeričkim upravljanjem«

- br. 1113 »Obrada informacija. Predstavljanje na bušenoj traci skupa znakova kodiranih sa 6 ili 7 bitova«

- br. 1177 »Obrada informacija. Struktura znakova za prenošenje podataka. Prenosjenje aritmetičke i sinhronne serije«

- br. 1679 »Obrada informacija. Predstavljanje skupa znakova kodiranih sa 7-bitova na bušenim karticama sa 12 radova«

- br. 1681 »Obrada informacija. Specifikacija nebušenih papirnih kartica«

- br. 1682 »Obrada informacija. Dimenzije i položaj pravougaonih rupa na papirnim bušenim karticama sa 80 kolona«

- br. 1859 »Obrada informacija. Nesnimljene magnetne trake za registrovanje merenja. Opšte dimenzione karakteristike«

ISO/TC 105 — Čelična žičana užad

Međunarodni standard:

- br. 2232 »Vučena žica od nelegiranog čelika za užad, za opštu svrhu. Specifikacije«

ISO/TC 107 — Metalne i druge neorganske prevlake

Međunarodni standardi:

- br. 2082 »Metalne prevlake. Elektrohemijske prevlake i odgovarajući procesi. Terminološki rečnik«

- br. 1461 »Specifikacija za pocinkovanu prevlaku vrućim postupkom na finalnim proizvodima od gvožđa«

ISO/TC 111 — Lanci za dizanje, njihova spojka i pribor

Međunarodni standardi:

br. 2731 »Razdvojiva karika obična«

br. 2791 »Razdvojiva karika trbušasta«

ISO/TC 115 — Pumpe

Međunarodni standard:

br. 2858 »Centrifugalne pumpe za tečne hemikalije (pritisak 16 bar)«

ISO/TC 116 — Aparati za grejanje prostorija

Predlog međunarodnog standarda:

br. 3147 »Izmenjivači toplote. Provera termičkog bilansa primarnog kruga koji se napaja vodom ili parom. Principi i uslovi ispitivanja«

(Rok za primedbe 25. IV 1974)

ISO/TC 119 — Materijali i proizvodi metalurgije praha
Međunarodni standardi:

br. 2739 »Sinterovane metalne čaure. Određivanje racionalne jačine na drobljenje«

br. 2740 »Sinterovani metalni materijali (izuzev tvrdih metala). Epruvete za ispitivanje zatezne čvrstoće«

ISO/TC 122 — Ambalaža

Međunarodni standard:

br. 2872 »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo VII: Ispitivanje sabijanjem«

ISO/TC 138 — Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida

Međunarodni standard:

br. 1167 »Cevi od plastičnih masa za provod tečnosti. Određivanje pritiska prskanja«

dokumentacija IEC**IEC/SC 13B — Pokazni instrumenti**

IEC publikacija 428 (prvo izdanje, 1973. god.)

Standardne ćelije.

Cena 25 šv. fr.

IEC/TC 17 — Prekidači i kontroleri

IEC publikacija 427 (prvo izdanje, 1973. god.)

Prikaz sintetskih ispitivanja visokonaponskih prekidača naizmenične struje.

Cena 78 šv. fr.

IEC/TC 22 — Usmerači

Izveštaj sa sastanka u Minhenu, održanog 29. juna 1973. godine.

IEC/TC 34 — Sijalice i pribor

Izveštaj komiteta 34 sa sastanka u Minhenu, održanog 23. juna 1973. godine. Izveštaj potkomiteta 34 A sa sastanka u Minhenu, održanog od 20. do 21. juna 1973. godine.

Izveštaj potkomiteta 34 B sa sastanka u Minhenu, održanog od 18. do 19. juna 1973. godine

Izveštaj potkomiteta 34 C sa sastanka u Minhenu, održanog 21. i 22. juna 1973. godine.

IEC/TC 36 — Izolatori

IEC publikacija 137 (drugo izdanje, 1973): Nosači izolatora za napon naizmenične struje preko 1000 V.

Cena 55.50 šv. fr.

IEC/SC 23 A — Instalacione cevi

IEC publikacija 423 (prvo izdanje, 1973. god.)

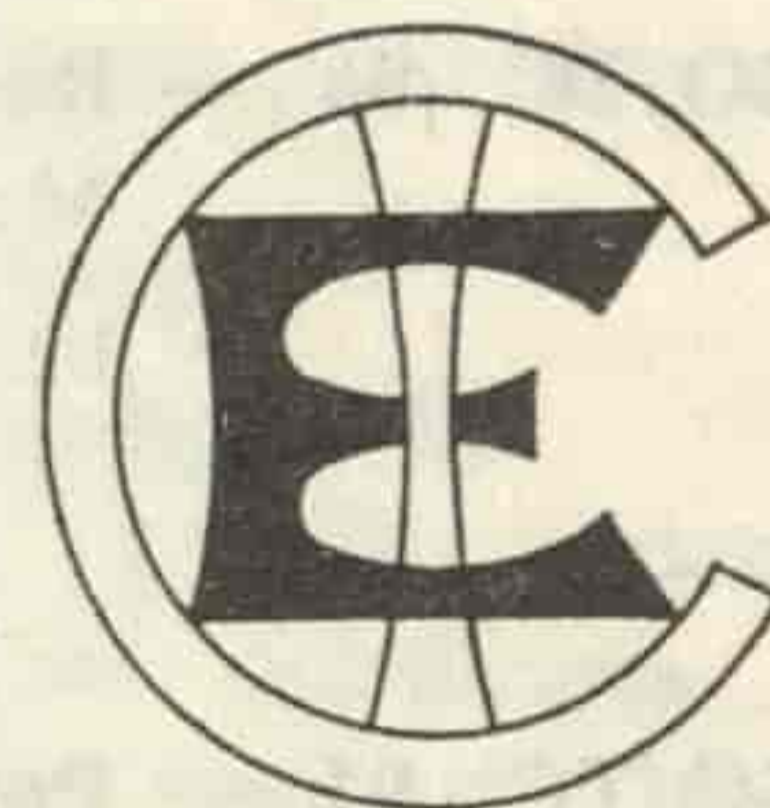
Spoljašnji prečnici instalacionih cevi i navoji za cevi i opremu.

Cena 15 šv. fr.

IEC/TC 45 — Nuklearna instrumentacija

IEC publikacija 430: Ispitni postupci za germanijumske detektore sa gama zracima. Prvo izdanje, 1973. godine

Cena 27 šv. fr.

IEC/TC 47 — Poluprovodnički sastavni delovi

— Peta dopuna — IEC publikaciji 147-1 (1972): »Osnovne vrednosti i karakteristike poluprovodničkih sastavnih delova i opšti principi mernih metoda.

Publikacija 147—1 F. Deo 1: Osnovne vrednosti i karakteristike«. 1973. godine
Cena 34,50 šv. fr.

— Peta dopuna — IEC publikaciji 147-2 (1973): »Osnovne vrednosti i karakteristike poluprovodničkih sastavnih delova i opšti principi mernih metoda.

Publikacija 147—2 F. Deo 2: Opšti principi mernih metoda.

Prvo izdanje, 1973. godine.

Cena 58,50 šv. fr.

IEC/TC 48 — Elektromehanički sastavni delovi za elektronske uređaje

IEC publikacije 341—2: Sklopke sa pritisknim dugmetom.

Deo 2 — opšta pravila za izradu pojedinačnih standarda za sklopke sa pritisknim dugmetom, višecelijskog tipa.

Prvo izdanje, 1973. godine

Cena 18 šv. fr.

IEC/TC 50 — Klimatska i mehanička ispitivanja

IEC publikacija 68-2-20 B: Drugi dodatak publikaciji 60-2-20 (1968): Osnovna ispitivanja uticaja okoline.

Deo 2: Postupci ispitivanja. Postupak T: Lemljenje.

Smernice za postupak .

Prvo izdanje, 1973. godine

Cena 27 šv. fr.

IEC publikacija 68-2-20 C: Treći dodatak publikaciji 68-2-20 C (1968): Osnovna ispitivanja uticaja okoline.

Deo 2: Postupci ispitivanja. Postupak T: Lemljenje.

Metoda Ta. Drugi deo: način ispitivanja lemljivosti štampanih ploča i osnovnih materijala obloženih metalom.

Prvo izdanje, 1973. godine

Cena 15 šv. fr.

IEC/TC 55 — Žice za namotaje

IEC publikacije 429 (prvo izdanje, 1973. godine)

Klasifikacija otporničkih žica namenjenih za grejače.

Cena 5 šv. fr.

IEC/TC 61 — Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo i sličnih aparata

Publikacija 335-1 A — prva dopuna publikacije 335-1 (1970), Deo 1: Opšti tehnički uslovi.

Cena 5 šv. fr.

Publikacija 335-14 (prvo izdanje, 1973. god.)

Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo i sličnih naprava. Posebni uslovi za električne kuhinjske mašine.

Cena 34,5 šv. fr.

Publikacija 335-15 (prvo izdanje 1973. god.)

Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo i sličnih naprava. Posebni uslovi za naprave za zagrevanje tečnosti.

Cena 25 šv. fr.

IEC/TC 64 — Električne instalacije u zgradama

Publikacija 364-3-1 (prvo izdanje, 1973. god.)

Električne instalacije u zgradama. Deo III. Opšti uslovi za električne instalacije.

Glava I: Zaštitne mere za bezbednost. Deo 1 do 3.

Cena 42 šv. fr.

kalendar zasedanja

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organa međunarodnih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja, prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC koja u prethodnim biltenima »Standardizacija« nisu objavljena.

Planirana zasedanja označena su znakom*. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koje žele da na svoj teret pošalju stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd), Cara Uroša br. 54 radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava. Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

ISO

1974

Januar

8—11	Brisel	*ISO/TC 112/SC1 *ISO/TC 112/SC 2 *ISO/TC 112/SC 6	Tehnologija vakuuma. Spojnice i prirubnice. Tehnologija vakuuma. Baždarenje malolitra. Tehnologija vakuuma. Nepropustljivost na gas.
10—1	Brisel	ISO/TC 112/SC 4	Tehnologija vakuuma. Terminologija
14—15	Berlin	ISO/TC 48/SC 1	Laboratorijsko stakleno posuđe i aparati. Volumetrijsko stakleno posuđe
14—15	Hag	ISO/TC 111/SC 1	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Spojnice i prirubnice.
16	Hag	ISO/TC 111/SC 3 ISO/TC 111/SC 2	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor. Pribor Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor kuke.
21—23	Frankfurt	ISO/TC 23/SC 4	Poljoprivredne mašine i traktori. Traktori
22—25	Pariz	ISO/TC 20/SC 3	Aero i kosmonautika. Simboli za mehaniku leta
24—25	Frankfurt	ISO/TC 23/SC 9	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za sejanje, sađenje i đubrenje
	Pariz	*ISO/TC 20/SC 10 *ISO/TC 82/SC 6	Aero i kosmonautika. Cevi, cevne spojke i odgovarajuće zaptivke za vazduhoplove. Rudarstvo. Dijamantski bušeci pribor sa jezgrovanjem

Januar/Februar

29—1	Miami	ISO/TC 22/SC 13	Drumska vozila. Komande, pokazivači i kontrolna svetla

Februar

4—6		*ISO/TC 136/SC 1	Nameštaj. Metode ispitivanja
11—15		*ISO/TC 52/SC 1	Hermetičke limenke za životne namirnice
13—15		*ISO/TC 57/SC 3	Metrologija i karakteristika površina. Instrumenti za merenje neravnina, nelinearnosti, deliprimnosti i cilindričnosti.
	Nju Delhi	ISO/TC 8/SC 7	Brodogradnja. Unutarnja plovidba.

	Čehoslovačka	*ISO/TC 10/SC 4	Crteži (opšti principi). Šematsko prikazivanje u oblasti kinematike.
	Keln	*ISO/TC 10/SC 6	Crteži (opšti principi). Crteži u mašinstvu
	Švedska	ISO/TC 22/SC 2	Drumska vozila. Konični sistem, oprema i mehaničke veze
		*ISO/TC 67/SC 1	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa. Cevovodi
		*ISO/TC 107/SC 6	Metalne i druge neorganske prevlake. Staklasti i porculanski emajli
		*ISO/TC 110/SC 3	Vozila unutrašnjeg transporta. Točkovi i točkići za unutrašnji transport
Februar/Mart			
26—2	Milano	*ISO/TC 54	Etarska ulja
		*ISO/TC 5	Metalne cevi i fitinzi izuzev od livenog gvožđa
	Pariz	*ISO/TC 68/SC 1	Standardizacija u oblasti bankarstva. Razmena bankarskih podataka
		*ISO/TC 68/SC 2	Standardizacija iz oblasti bankarstva. Bankarske operacije
		*ISO/TC 144/SC 3	Sistemi za difuziju vazduha. Tehnička merenja
Mart			
18—20	Štokholm	*ISO/TC 29/SC 7	Sitan alat. Glodala i opreme za glodalice
20—21		*ISO/TC 44/SC 4	Varenje. Materijal za lučno varenje
		*ISO/TC 14	Krajevi vratila
		*ISO/TC 16	Klinovi i žljebovi
		*ISO/TC 17/SC 15	Čelik. Železničke šine i njihove veze
		*ISO/TC 22/SC 5	Drumska vozila. Ispitivanje motora
	London	*ISO/TC 118	Kompresori, pneumatski alati i mašine
	London	*ISO/TC 144	Sistemi za difuziju vazduha
Mart/April			
	Italija	*ISO/TC 22/SC 22	Drumska vozila. Motocikli
	London	*ISO/TC 126	Duvan i duvanski proizvodi
	London	*ISO/TC 126/SC 1	Duvan i duvanski proizvodi. Fizička i dimenzionalna ispitivanja
I Kvartal			
	Oslo	*ISO/TC 10/SC 5	Crteži. (Opšti principi) Kotiranje i tolerancije
	Berlin	*ISO/TC 22/SC 11	Drumska vozila. Sigurnosno staklo
	SAD	*ISO/TC 31/SC 5	Gume, naplaci i ventili. Gume i naplaci za mašine, za zemljane radove
	Nju Delhi	*ISO/TC 34/SC 7	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Mirodije i začini
	Nju Delhi	*ISO/TC 34/SC 8	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Sredstva za uživanje
		*ISO/TC 37	Terminologije (principi i usklađivanje)
		*ISO/TC 47/SC 12	Hemija. Halogenski derivati ugljovodonika i opšte metode, oleini
		*ISO/TC 69/SC 1	Primena statističkih metoda. Terminologija i simboli
	Moskva	*ISO/TC 69/SC 4	Primena statističkih metoda. Statistička kontrola kvaliteta
		*ISO/TC 152	Gips, obloge od gipsa i proizvodi na bazi gipsa
		*ISO/TC 154	Dokumenti, osnovni podaci u administraciji, trgovini i industriji
April			
1—2	Ženeva	*PLACO	Koordinacioni komitet.
3—5	Ženeva	*EXCO	Upravni odbor.
22—23	Pariz	*ISO/TC 104/SC 1	Konteneri za transport robe. Dimenzije, tehnički uslovi i ispitivanje. Konteneri za opštu upotrebu serije 1 i 2
22—24	Tokio	*ISO/TC 131/SC 1	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Terminologija, klasifikacija i oznake
23—24	Tokio	*ISO/TC 131/SC 4	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Otvori, fitinzi, cevi, savitljive cevi
24—26	Berlin	*ISO/TC 44/SC 8	Varenje. Materijal za plinsko varenje
25—26	Tokio	*ISO/TC 131/SC 7	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Elementi za zaptivanje

25—26	Tokio	*ISO/TC 131/SC 9	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Instalacije i sistemi
	Pariz	*ISO/TC 32	Sporni žlebovi
	Pariz	*ISO/TC 97/SC 8	Računske mašine i obrada informacija. Numeričko upravljanje mašinama
	Pariz	*ISO/TC 143	Pirit i piritne ogoretine

April/Maj

22	Merano	*ISO/TC 26/SC 1	Bakar i bakarne legure. Hemijske analize
	SAD	*ISO/TC 41	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje)
	SAD	*ISO/TC 41/SC 1	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Klinasti remeni remenice za njih
	SAD	*ISO/TC 41/SC 3	Remenice i remenje (uključivši i klinasto remenje). Transportni remeni
	SAD	ISO/TC 41/SC 4	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje). Sinhroni remeni prenosnici

Maj

2—3	Ženeva	*CERTICO	Komitet za certifikate
7—9	Pariz	*ISO/TC 97/SC 9	Računske mašine i obrada informacija
8—9	London	*ISO/TC 95/SC 4	Kancelarijske mašine. Mašine za umnožavanje i reprodukciju
9—10	London	*ISO/TC 95/SC 5	Kancelarijske mašine. Mašine za diktiranje
13—15	Ženeva	*ISO TC 95	Kancelarijske mašine
13—17	Kopenhagen	*ISO TC 77	Azbest-cementni proizvodi
14—16	Švedska ili Engleska	*ISO/TC 5/SC 1	Metalne cevi i fitinzi. Gasne i druge čelične cevi
15—17	Berlin	*ISO/TC 44/SC 8	Varenje. Materijal za plinsko varenje.
15—17	Berlin	*ISO/TC 44/SC 10	Varenje. Unifikacija tehničkih propisa u tehnici varenja metala
15—17	Ženeva	*ISO/TC 97	Računske mašine i obrada informacija
20, 27, 31	Helsinki	*ISO/TC 46	Dokumentacija
20—24	Helsinki	*ISO/TC 46/SC 1	Dokumentacija. Reprodukcijska dokumentacija
27, 30	Helsinki	*ISO/TC 46/SC 4	Dokumentacija. Automatizacija u dokumentaciji
27—31	Otava	*ISO/TC 102/SC 2	Željezne rude. Hemijske analize
28—30	Helsinki	*ISO/TC 46/SC 2	Dokumentacija. Konverzije pisanih jezika
	Cirih	*ISO/TC 29/SC 2	Sitan alat. Burgije
	Cirih	*ISO/TC 29/SC 3	Sitan alat. Razvrtači
	SAD	*ISO/TC 31/SC 9	Gume, naplaci i ventil. Ventili i zračnice
	Varšava	*ISO/TC 34/SC 1	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Sredstva za reprodukciju
	Varšava	*ISO/TC 34/SC 2	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Seme i plodovi uljanih biljaka
	Varšava	*ISO/TC 34/SC 3	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Voće i povrće i proizvodi voća i povrća
		*ISO/TC 39/SC 3	Mašine alatke. Modularne jedinice za mašine alatke
		*ISO/TC 93	Skrob (njegovi derivati i sporedni proizvodi)
		*ISO/TC 95/SC 7	Kancelarijske mašine. Terminologija, klasifikacija i označavanje (identifikacija)
	Ženeva	*ISO/TC 97/SC 3	Računske mašine i obrada informacija. Raspoznavanje znakova
		*ISO/TC 111/SC 1	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor
	Francuska	*ISO/TC 119	Materijali i proizvodi metalurgije praha
	Francuska	ISO/TC 119/SC 1	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Terminologija
	Francuska	*ISO/TC 119/SC 2	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje praha (uključujući praškove za tvrde metale)
	Francuska	ISO/TC 119/SC 3	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala)
	Francuska	*ISO/TC 119/SC 4	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metoda uzimanja uzoraka i ispitivanje tvrdih metala
		*ISO/TC 125	Prostorije i uslovi ispitivanja
	SAD	*ISO/TC 127/SC 2	Mašine za zemljane radove. Sigurnosni zahtevi i ljudski faktor
	SAD	*ISO/TC 127/SC 3	Mašine za zemljane radove. Eksploatacija i održavanje

Juni

6—7	Berlin	*ISO/TC 44/SC 6	Varenje. Oprema za elektrootporno zavarivanje. Brodogradnja. Brodska okna
7—8	Lenjingrad	*ISO/TC 8/SC8	Brodogradnja. Brdska okna
10—12	Pariz	*ISO/TC 23/SC 6	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za zaštitu letine
10—13	Pariz	*ISO/TC 38/SC 1	Tekstil. Ispitivanje postojanosti obojenja
10—14	San Francisko	*ISO/TC 17/SC 12	Čelik. Vruće valjani i hladno obrađeni čelični limovi, trake i kapuravi i čelični limovi kontinualno pocinkovani vrućim postupkom
10—14		ISO/TC 86/SC 5	Rashladni uređaji. Konstrukcija i ispitivanje frižidera za domaćinstvo
11—14	Toronto ili Montreal	*ISO/TC 28/SC 2	Nafta i proizvodi nafte. Dinamička merenja proizvoda nafte
13—14	Pariz	*ISO/TC 23/SC 10	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za transport i manipulaciju
14—15	Pariz	*ISO/TC 38/SC 2	Tekstil. Dimenzionalna stabilnost
17—19	Ženeva	*ISO/TC 73	Pitanja široke potrošnje
19—21	Vašington	*ISO/TC 28	Nafta i proizvodi nafte
20—21	Ženeva	ISCA	Komitet za usmeravanje međunarodne standardizacije za pitanja široke potrošnje
		*ISO/TC 15	Spojnice
		*ISO/TC 30/SC 2	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima. Uređaj za merenje razlike pritiska
		*ISO/TC 39/SC 2	Mašine alatke. Uslovi ispitivanja
		*ISO/TC 60	Zupčanic
	Oslo	*ISO/TC 79/SC 1	Laki metali i njihove legure. Metode hemijske i spektrohemijske analize
	Varšava	*ISO/TC 101	Transporteri i elevatori
		*ISO/TC 128	Aparatura, cevi i fitinzi od stakla
	Keln	*ISO/TC 136/SC 3	Nameštaj. Specifikacije svojstva materijala i proizvoda

II Kvartal

		*ISO/TC 2/SC 2	Vijci, navrtke i pribor. Vijci sa urezom i krstastim urezom na glavi
		*ISO/TC 2/SC 4	Vijci navrtka i pribor. Tolerancije za vijke, navrtke i podloške
		*ISO/TC 5/SC 5	Metalne cevi i fitinzi. Fitinzi (izuzev od livenog gvožđa)
		*ISO/TC 8/SC 1	Brodogradnja. Korito, armatura za korito i uređaj na palubi
		*ISO/TC 8/SC 3	Brodogradnja. Brodske elise
		*ISO/TC 8/SC 5	Brodogradnja. Mašine i cevovodi
		*ISO/TC 8/SC 13	Brodogradnja. Koordinacija dimenzija za brodski smeštaj
		*ISO/TC 7/SC 11	Celik. Čelični odvijci
		*ISO/TC 20/SC 1	Aero i kosmonautika. Električne instalacije za letilice
		*ISO/TC 20/SC 2	Aero i kosmonautika. Zakovice za avijaciju
		*ISO/TC 23/SC 11	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za unutrašnje radove u farmama i za stočarstvo
		*ISO/TC 25	Liveno gvožđe
		*ISO/TC 47/SC 9	Hemija. Sumpor, ugljendisulfid
		*ISO/TC 47 SC 12	Hemija. Halogenski derivati ugljovodonika i opšte metode. Aleini
		*ISO/TC 67	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa
		*ISO/TC 67/SC 8	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa. Garnitura za rotaciono bušenje
		*ISO/TC 69/SC 1	Primena statističkih metoda. Terminologija i simboli
		*ISO/TC 69/SC 2	Primena statističkih metoda. Interpretacija statističkih podataka
		*ISO/TC 70/SC 4	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Ispitivanje
		*ISO/TC 70/SC 5	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Regulisanje torzione vibracije i specijalni zahtevi.
		*ISO/TC 70/SC 7	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Ispitivanje filtera za ulje
	Pariz	*ISO/TC 83/SC 1	Gimnastičke sprave i sportska oprema. Gimnastičke sprave
	Pariz	*ISO/TC 83/SC 2	Gimnastičke sprave i sportska oprema Kamping
		*ISO/TC 97/SC 8	Računske mašine i obrada informacija. Numeričko upravljanje mašinama
	Pariz	*ISO/TC 98/SC 1	Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Terminologija i simboli

Varšava	*ISO/TC 98/SC 2	Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Obezbeđenje konstrukcije
Pariz	*ISO/TC 107/SC 3	Metalne i druge neorganske prevlake. Elektrolitičke prevlake
	*ISO/TC 114/SC 3-SC8	Časovničarstvo
	*ISO/TC 115/SC 2	Pumpe. Metode merenja i ispitivanja
	*ISO/TC 127/SC 1	Mašine za zemljane radove. Metode ispitivanja performansi mašina
	*ISO/TC 136/SC 5	Nameštaj. Nameštaj za domaćinstvo
	*ISO/TC 142/SC 1	Oprema za prečišćavanje vazduha i gasova. Otprašivači i prečistači
	*ISO/TC 144/SC 4	Sistemi za difuziju vazduha. Ispitivanje i prikazivanje karakteristika za akustiku
London	*ISO/TC 152/SC 3	Gips, obloge od gipsa i proizvodi na bazi gipsa. Konstruktivne komponente na bazi gipsa
	*ISO/TC 153/SC 1	Ventili za opštu upotrebu. Konstrukcije označavanja i ispitivanja

Juli

Australija *ISO/TC 150 Implanti za hirurgiju

Septembar

4—5	Štokholm	*ISO/TC 70 SC/1	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Definicije
16—17	London	*ISO/TC 131/SC 2	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Pumpe, motori i integralni prenos
16—17	London	*ISO/TC 131/SC 9	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Instalacije i sistemi
16—18	London	*ISO/TC 131/SC 6	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Fluidi i kontrola zagađenja
18—20	London	*ISO/TC 131/SC 3	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Cilindri
18—20	London	*ISO/TC 131/SC 5	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Komponente upravljanja
18—20	London	ISO/TC 131/SC	Hidraulični sistemi i njihovi organi. Ispitivanje delova
23—27	Vašington	*ISO/TC 97/SC 11	Računske mašine i obrada informacija
27—28	Tokio	*ISO/TC 104	Konteneri za transport robe
		*ISO/TC 4	Kotrljajni ležaji
		*ISO/TC 4/SC 4	Kotrljajni ležaji. Tolerancije
	London	*ISO/TC 20	Aero i kosmonautika
	Holandija	*ISO/TC 34	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi
	Holandija	*ISO/TC 34/SC 4	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Žitarice i mahunjače
	Holandija	*ISO/TC 34/SC 6	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Meso i mesni proizvodi
	London	*ISO/TC 45	Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
	SSSR	*ISO/TC 55	Rezana građa i trupci za rezanje
	SSSR	*ISO/TC 55/SC 1	Rezana građa i trupci za rezanje. Metode ispitivanja fizikalnih i mehaničkih svojstava drveta
	SSSR	*ISO/TC 55/SC 2	Rezana građa i trupci za rezanje. Rezana građa četinara
	SSSR	*ISO/TC 55/SC 3	Rezana građa i trupci za rezanje. Rezana građa liščara
	SSSR	*ISO/TC 55/SC 4	Rezana građa i trupci za rezanje. Trupci za rezanje četinara
	Helsinki	*ISO/TC 59/SC 7	Zgradarstvo. Oprema i održavanje zgrada
	Sidnej	*ISO/TC 102/SC 1	Železne rude. Uzimanje uzoraka
	Vašington	*ISO/TC 102/SC 3	Železne rude. Fizikalna ispitivanja
	Pariz	*ISO/TC 120	Koža
	Pariz	*ISO/TC 120/SC 1	Koža. Sirova sitna i krupna koža uključujući piklovane kože
	Pariz	*ISO/TC 120/SC 2	Koža. Štavljena koža
		*ISO/TC 139	Furnirska ploče (šper-ploče)
		*ISO/TC 148	Mašine za šivenje

Septembar/Oktobar

30—4	Vašington	*ISO/TC 97/SC 12	Računske mašine i obrada informacija. Magnetske trake za registrovanje merenja
		*ISO/TC 127/SC 1	Mašine za zemljane radove. Metode ispitivanja performanskih mašina
		*ISO/TC 127/SC 4	Mašine za zemljane radove. Komercijalna nomenklatura, klasifikacija i performanse
30—4	Helsinki	*ISO/TC 138	Cevi i fitinzi od plastičnih masa za transport fluida
	Jugoslavija	*ISO/TC 136	Nameštaj

III Kvartal

		*ISO/TC 27/SC 2	Čvrsta mineralna goriva. Mrki ugljevi i ligniti
		*ISO/TC 108	Mehanički udari i vibracije
	Holandija	*ISO/TC 113	Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima
		*ISO/TC 150/SC 1	Implanti za hirurgiju. Ortopedska hirurgija

Oktobar

4	Helsinki	*ISO/TC 6	Papir, karton i celulozna pulpa
14—18	Tokio	*ISO/TC 97/SC 6	Računske mašine i obrada informacija. Prenosjenje podataka na daljinu
	Helsinki	*ISO/TC 6/SC 2	Papir, karton i celulozna pulpa. Metode ispitivanja i uslovi za kvalitet papira i kartona.
	Štokholm	*ISO/TC 10/SC 8	Crteži (opšti principi) Crteži u građevinarstvu
		*ISO/TC 20/SC 3	Aero i kosmonautika. Simboli za mehaniku leta.
		*ISO/TC 22/SC 17	Drumska vozila. Vidljivost
	SAD	*ISO/TC 22/SC 9	Drumska vozila. Točkovi
	SSSR	*ISO/TC 23/SC 5	Poljoprivredne mašine i traktori. Oprema za obradu tla.
		*ISO/TC 44/SC 5	Sita, određivanje granulometrijskog sastava sejanjem i drugim metodama
		*ISO/TC 59/SC 1	Zgradarstvo. Modularna koordinacija
	Oslo	*ISO/TC 59/SC 4	Zgradarstvo. Tolerancije u zgradarstvu
	Helsinki	*ISO/TC 59/SC 7	Zgradarstvo. Oprema i održavanje zgrada. Oprema i održavanje zgrada
	Poljska	*ISO/TC 96	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća oprema za ekskavatore
	Poljska	*ISO/TC 96/SC 1	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća oprema za ekskavatore. Postupak za konstruisanje
	Poljska	*ISO/TC 96/SC 2	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuće opreme za ekskavatore. Terminologija
	Poljska	*ISO/TC 96/SC 3	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća oprema za ekskavatore. Izbor kablova
	Poljska	*ISO/TC 96/SC 4	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća oprema za ekskavatore. Metode ispitivanja
	Tokio	*ISO/TC 97/SC 14	Računske mašine i obrada informacija. Predstavljanje elemenata podataka
	Tokio	*ISO/TC 98	Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija
		*ISO/TC 98/SC 1	Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Terminologija i simboli
		*ISO/TC 98/SC 2	Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Obezbeđenje konstrukcije
		*ISO/TC 98/SC 3	Osnova statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Opterećenje sile i druga dejstva
		*ISO/TC 98/SC 4	Osnova statističkih proračuna građevinskih konstrukcija. Granice deformacije.
		*ISO/TC 145	Grafički simboli
	London	*ISO/TC 154	Dokumenti, osnovni podaci u administraciji, trgovini i industriji.
	Štokholm	TD 3	Građevinarstvo

Novembar

9—16	Tokio	*ISO/TC 61	Plastične mase
		*ISO/TC 44/SC 2	Varenje. Proračun zavarenih sklopova.
		*ISO/TC 111	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor

Decembar

		*ISO/TC 39/SC 2	Mašine alatke. Uslovi ispitivanja
		*ISO/TC 123/SC 4	Klizna ležišta. Metode prerade

IV Kvartal

Italija	*ISO/TC 20/SC 4	Aero i kosmonautika. Vijčana roba za letilice
	*ISO/TC 21	Vatrogasna oprema
	*ISO/TC 34/SC 5	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi. Mleko i mlečni proizvodi
	*ISO/TC 46/SC 1	Dokumentacija. Reprodukcijska dokumentacija.
	*ISO/TC 46/SC 4	Dokumentacija. Automatizacija u dokumentaciji
	*ISO/TC 51	Palete za prevoz i manipulaciju jednoobraznih tereta.
	*ISO/TC 52/SC 1	Hermetičke limenke za životne namirnice, limenke za opštu upotrebu
	*ISO/TC 72/SC 2	Tekstilne mašine i pomoćni uređaji. Mašine i uređaji za namotavanje i pripremu materijala za tkanje.
	*ISO/TC 95/SC 9	Kancelarijske mašine prezentiranja dokumenata, razmaci između redova i praznine između znakova.
Vašington	*ISO/TC 97/SC 5	Računske mašine i obrada informacija. Programski jezici
	*ISO/TC 97/SC 11	Računske mašine i obrada informacija. Magnetne trake za računare.
Vašington	*ISO/TC 97/SC 12	Računska mašina i obrada informacija. Mašinske trake za registrovanje merenja
Štokholm	*ISO/TC 105	Čelična žičana užad.
	*ISO/TC 118	Kompresori, pneumatski alati i mašine
Štokholm	*ISO/TC 118/SC	Kompresori, pneumatski alati i mašine. Pneumatski alati i mašine
	*ISO/TC 119/SC 2	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje praha (uključujući troškove za tvrde metale)
	*ISO/TC 119/SC 3	Materijali i proizvodi metalurgije praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje praha. Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala).
	*ISO/TC 129	Aluminijumske rude.
	*ISO/TC 129/SC 1	Aluminijumske rude. Uzimanje uzoraka
	*ISO/TC 129/SC 2	Aluminijumske rude. Metode ispitivanja
	*ISO/TC 130	Tehnologija grafičke industrije
	*ISO/TC 132	Ferolegure
	*ISO/TC 132/SC 2	Ferolegure. Hemijske analize
	*ISO/TC 137	Sistemi veličina, označavanja i obeležavanja obuće

informacije ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

britansko uputstvo za zaštitu dobrovoljaca u eksperimentima izlaganja vibracijama

Dobrovoljci u eksperimentima pri proučavanju posledica pri jakim mehaničkim vibracijama i udarima, mogu rizikovati svoje zdravlje. Da bi se smanjila opasnost, Britanska institucija za standardizaciju (BSI)* izdala je uputstvo za opšte etičke i medicinske postavke u vezi sa eksperimentima izlaganja ljudi vibracijama.

Dokument ima privremen karakter, a britanski standard će biti objavljen tek tada kada se prikupi dovoljno znanja i iskustva. Pošto je ovo nova oblast ispitivanja, opasnosti koje postoje nisu još sasvim jasno utvrđene.

Predlog britanskog standarda DD 23 tretira npr. prilično složeno pitanje zakonitosti pristanka dobrovoljaca. U dokumentu se iznosi kao uslov da bi pristanak bio slobodan, da lica koja se izlažu ispitivanjima moraju biti u mogućnosti da napuste eksperiment u bilo koje vreme i da izvođač ispitivanja mora poštovati njihove želje. Potrebna je posebna opreznost u slučajevima kada je lice koje se izlaže ispitivanju na neki način direktno ili indirektno podređeno izvođenju eksperimenta, ili kada je ponuđena novčana nagrada kao podstrek za učestvovanje u ispitivanju.

Pre davanja pristanka, lice koje se izlaže ispitivanju mora biti obavješteno o svim postavkama eksperimenta, uključujući i sve opasnosti koje se mogu očekivati.

U dokumentu se skreće pažnja na neke etički pogrešne zaključke pri eksperimentima sa ljudima i dodaje sledeće:

Pogrešan je zaključak da su dobrovoljci koji se izlažu novim i opasnim postupcima poštovani od izvođača ispitivanja koji se i sami izlažu istoj opasnosti. Obično se veruje da lice koje se izlaže ispitivanju, potpisujući pristanak ili neku drugu vrstu izjave, oslobađa izvođača ispitivanja odgovornosti ukoliko dođe do povrede za vreme ispitivanja.

Ponekad se smatra da se eksperimenti sa ljudima mogu vršiti po naređenju, npr. pri stupanju u vojsku, državnu službu ili privrednu organizaciju, pozivajući se na profesionalnu autonomiju institucije. Takvoj osobi može biti »naređeno« od starijeg službenika, direktora za istraživanje ili nekog člana rukovodećeg osoblja da izvodi eksperimente sa ljudima, ili da radi kao medicinski nadzornik za to. Krajnje je žalostan bilo kakav pokušaj nerazumnog ubeđivanja ili prinude, kaže se u BSI uputstvu.

BSI DD 23 takođe sadrži uputstvo u pogledu zakonskih razmatranja i uslova osiguranja, specijalne zahteve u specifikacijama opreme i merama bezbednosti, izbora lica za ispitivanja izlaganja vibracijama, postupaka ispitivanja, upozorenja o tome koje osobe nisu pogodne za ispitivanje putem izlaganja vibracijama opise tipičnih elektrohidrauličnih sistema.

Predložena su četiri programa za eksperimente različitog stepena strogosti.

Program 1 — Eksperimenti sa umerenim nivoima vibracija za primenu nad licima koja predstavljaju radno stanovništvo ili stanovništvo koje često putuje.

Program 2 — Eksperimenti sa jačim nivoima vibracija koje se mogu sresti u mnogim radnim situacijama, kao što su one u kojima se mogu naći posade aviona ili vozači vozila pri opasnim kretanjima itd.

Program 3 — Istraživački eksperimenti sa jakim nivoima vibracija, kakve se sreću pri vojnim operacijama, trkama vozila i u izuzetnim radnim uslovima.

Program 4 — Specijalni slučajevi koji obuhvataju eksperimente na ljudima koji se mogu smatrati nepogodni za vibracije koje su definisane jednim od gornjih programa. Ovo bi uključivalo i eksperiment u kome predstavnici stanovništva nisu u mogućnosti da izdrže vibracije nivoa koji prelazi granice date u programu 1. ili u slučajevima kada se želi ispitati podnošljivost vibracija slepih ili za rad nesposobnih lica.

Naglašava se da dokument predstavlja samo uputstvo, i da nikako ne može biti smatran za potpuno obavezan propis. U dokumentu se poziva na »ISO granice« koje su date u nacrtu ISO međunarodnog standarda 2631 (Uputstvo za izračunavanje vibracija kojima se izlaže celo ljudsko telo), koji je izdao Komitet ISO/TC 108, međunarodni komitet stručnjaka iz oblasti mehaničkih udara i vibracija.

BSI je jedan od 35 nacionalnih institucija za standardizaciju koji, učestvuje u radu Komiteta ISO/TC 108, koji je do danas objavio dva ISO međunarodna standarda i ima još 11 predloga u toku.

* predstavnik Velike Britanije u ISO

ISO pristupa standardizovanju električnih automobila

Eksperti za standardizaciju sedam zemalja* nedavno su se sreli u Frankfurtu na prvom sastanku novog komiteta ISO za međunarodnu standardizaciju drumskih vozila na električni pogon.

Delegati koji su se vozili kroz grad kamionetom na električni pogon, izrađenom u Nemačkoj, bili su naročito impresionirani njegovim izvanredno bešumnim radom.

»On je tako bešuman da može biti opasan na drumu, jer se ne čuje kad nailazi« primetio je g. François Abram, inženjer u centralnom sekretarijatu organizacije ISO.

Potkomitet 21 pripada plenarnom tehničkom komitetu 22 namenjenom studijama iz oblasti drumskih vozila (ISO/TC 22/SC 21).

* Nemačka, Francuska, Italija, Velika Britanija, Švedska, Švajcarska, i SAD.

Delegati su odlučili da osnuju dve radne grupe sastavljene od eksperata odgovornih za:

- GT 1 — Uslove funkcionisanja vozila, sigurnost kompletnog vozila i smeštaj izvora energije.
- GT 2 — Terminologija. Definicije i metode merenja performansi i potrošnje energije.

ISO će raditi na tesnoj saradnji sa organizacijom CEI (Commission Electrotechnique Internationale), koja će izraditi standarde iz oblasti obezbeđenja lica od električnih udara, definicija i metoda merenja performansi motora i njihovih sistema komandi, napona, specifičnih spojeva i uređaja za punjenje na samom vozilu.

ISO, New service, November 1973.

Program 1 — Ekspertni za standardizaciju sedam zemalja* nedavno su se sreli u Frankfurtu na prvom sastanku novog komiteta ISO za međunarodnu standardizaciju drumskih vozila na električni pogon. Delegati koji su se vozili kroz grad kamionetom na električni pogon, izrađenom u Nemačkoj, bili su naročito impresionirani njegovim izvanredno bešumnim radom. »On je tako bešuman da može biti opasan na drumu, jer se ne čuje kad nailazi« primetio je g. François Abram, inženjer u centralnom sekretarijatu organizacije ISO. Potkomitet 21 pripada plenarnom tehničkom komitetu 22 namenjenom studijama iz oblasti drumskih vozila (ISO/TC 22/SC 21).

* Nemačka, Francuska, Italija, Velika Britanija, Švedska, Švajcarska, i SAD.

Delegati su odlučili da osnuju dve radne grupe sastavljene od eksperata odgovornih za:

- GT 1 — Uslove funkcionisanja vozila, sigurnost kompletnog vozila i smeštaj izvora energije.
- GT 2 — Terminologija. Definicije i metode merenja performansi i potrošnje energije.

ISO će raditi na tesnoj saradnji sa organizacijom CEI (Commission Electrotechnique Internationale), koja će izraditi standarde iz oblasti obezbeđenja lica od električnih udara, definicija i metoda merenja performansi motora i njihovih sistema komandi, napona, specifičnih spojeva i uređaja za punjenje na samom vozilu.

ISO, New service, November 1973.

plenarni sastanci ISO/USA-1973. Vašington 4. do 14. IX 1973.

U toku Generalne skupštine Međunarodne organizacije za standardizaciju koja je održana u Vašingtonu (ISO/USA 1973) od 4. do 14. septembra 1973. godine i na kojoj je učestvovalo preko 1000 delegata iz 45 zemalja i delegata iz 12 drugih međunarodnih organizacija, održano je i nekoliko plenarnih sastanaka koji su bili posvećeni aktuelnim problemima iz oblasti standardizacije. U biltenu ISO br. 10/11 za oktobar-novembar 1973. godine, profesor V. V. Bojcov, predsednik Državnog komiteta za standardizaciju SSSR i profesor W. Stuhlman, potpredsednik Nacionalne organizacije za standardizaciju Savezne Republike Nemačke, dali su kraće prikaze diskusija nekoliko eminentnih svetskih stručnjaka, vođenih na temu »Nacionalni i Međunarodni standardi za zaštitu životne sredine« i na temu »Uticaj međunarodnih standarda na trgovinu i međunarodnu razmenu«.

S obzirom na to da su stavovi i mišljenja, izraženi na ovim sastancima aktuelni i za našu zemlju, donosimo ih u celosti.

nacionalni i međunarodni standardi za zaštitu životne sredine

Prof. V. V. Bojcev

Zaštita i regeneracija sredine u kojoj živimo predstavljaju problem od najveće važnosti. Nacionalne granice ne predstavljaju nikakvu prepreku za zagađivače koji upropašćuju zemaljsku biosferu.

Standardizacija kao najefikasnije i najneophodnije sredstvo za organizovanje i upravljanje nacionalnom ekonomijom, može i treba da ima glavnu ulogu u naporima koji su vezani za zaštitu sredine. Neke zemlje su već stekle izvesna iskustva na polju standardizacije u oblasti zagađenosti čovekove životne sredine i prednjače u donošenju odgovarajućih nacionalnih standarda. Međutim, samo neke od ovih zemalja osećaju potrebu da se priključe radovima na uspostavljanju principa i standardnih metoda u ovoj oblasti, zato što je zagađivanje sredine postalo glavni faktor koji pretili da uništi sve životne organizme, a na prvom mestu ljudska bića. ISO je postigao izvestan napredak pruživši rešenje za probleme zaštite sredine.

U 1971. godini osnovna su dva nova tehnička komiteta ISO/TC 146 — Kvalitet vazduha i ISO/TC 147 — Kvalitet vode.

Postojeći tehnički komiteti izradili su izvestan broj međunarodnih standarda za metode ispitivanja i određivanja jačine buke koju izazivaju avioni, motori i rotacione mašine. Standardima su u ovom trenutku propisani opšti principi i

uputstva za uzimanje uzoraka vazduha u uređajima u kojima se koriste radioaktivne materije.

Sada je nužno proučiti izvestan broj predloga, imajući u vidu aktivnije učešće ISO u sektoru zaštite čovekove životne sredine i onoga što se odnosi na »širu integraciju«, u vezi sa donošenjem odgovarajućih međunarodnih standarda, kao i onoga što je vezano za koordinaciju snaga u pravcu razvoja radnih tehničkih organa ISO. Prema tome potrebno je:

- usaglašavanje napora tehničkih komiteta oko osnivanja jednog specijalnog komiteta za opštu koordinaciju u vezi sa problemima standardizacije u oblasti zaštite sredine;
- da udruživanjem u okviru ovog komiteta, u svojstvu potkomiteta, tehnički komiteti 146 i 147 podele sveukupnost problema okoline na posebne sektore. Ovakva asocijacija i podela omogućiće da se prate međusobni odnosi komponenata biosfere i njihove probleme;
- širi princip u rešavanju ovih problema predstavlja osnovu za uspostavljanje jedinstvenog sistema međunarodnih standarda vezanih za terminologiju, metode merenja i jednoobraznost ispitivanja, kao i kontrolu primene standarda koji se odnose na probleme sredine;
- postupno uvođenje standardizacije ima za cilj da se prethodno postave jednaki uslovi koji bi omogućili zauzimanje određeni stavova prema kontroli odnosa između biološkog sveta i sredine.

Da bi se sa uspehom realizovali predlozi, imajući u vidu započete radove ISO u oblasti zaštite sredine, mi smatramo da je sada pogodan trenutak

- da se šire primene poslednja iskustva zemalja članica ISO među kojima je dobar broj stekao prilično iskustvo na standardizaciji u oblasti zaštite sredine;
 - da se što uže povežu aktivnosti ISO koje se odnose na zaštitu čovekove životne sredine sa službama Organizacije Ujedinjenih Nacija i njenim specijalizovanim institucijama (kao što su FAO, UNESCO, OMS itd.) i drugim međunarodnim organizacijama. Rukovodeću ulogu u primeni ISO standarda za zaštitu sredine treba da preuzmu vlade država članica ISO. Samo razmena snaga svih zainteresovanih država i odgovarajućih zakonskih propisa povezanih sa potrebnim osmatranjima i strogom primenom međunarodnih standarda za zaštitu sredine, može se garantovati srećnije rešenje ovoga problema, bitnog za celo čovečanstvo.
- Program ovog savetovanja održava najsavremenija gledišta o ovom problemu i predviđa usvajanje zajedničkih rešenja.

donošenje međunarodnih standarda ima i svojih prednosti i svojih mana

S. Yanagisawa, Mašinski fakultet
univerziteta u Keio-u, Tokio

Donošenje međunarodnih standarda ima i svojih prednosti i svojih mana

Prednosti

1. — Međunarodni standardi za kvalitet vazduha biće od koristi svim zemljama. Kad se donesu poslužiće kao osnova za objašnjavanje protiv-mera donesenih od strane komiteta.
2. — Standardne vrednosti navešće nacije da tačnije uspostave svoje standardne veličine.
3. — Standardne metode omogućiće svim zemljama da primene najsavremenije postupke propisane od strane komiteta.
4. — Standardi će omogućiti ISO-u da upoređuje, prilično tačno, vrednosti i veličine uspostavljene u raznim zemljama, na osnovu istih kriterijuma, i da donosi tačne ocene i prikuplja ideje i propisuje protiv-mera.

Mane

1. — Razni nacionalni standardi doneseni su u raznim zemljama pod raznim okolnostima, npr.: meteorološki uslovi, geografske osobine, industrija, gustina naseljenosti, način života itd.; zbog čega se međunarodni standard za kvalitet vazduha ne može primeniti i pojedinim zemljama.
2. — Vrednosti usvojene iz međunarodnih standarda mogu biti upotrebljene pogrešno tako, što će se tvrditi da su vrednosti druge zemlje van međunarodnih standarda, ili da jedna zemlja nanosi štetu drugoj uprkos činjenici da se pridržava usvojenog standarda.
3. — Kada se jedan aparat ili jedna metoda za merenje ma koje zemlje unese u međunarodni standard, postoji opasnost da ta metoda ili taj aparat budu odobreni ili unapred preporučeni od strane organizacije.
4. — Kada je jedna metoda odobrena, može biti prihvaćena i utvrđena, pa može doći do toga da se onemogućí razvoj neke druge nove metode.

Na kraju treba dodati da donošenjem međunarodnih standarda prednosti ipak imaju prevagu nad manama.

G. J. Mohanrao, zamenik direktora
Centralnog instituta za tehnička is-
traživanja u oblasti javne higijene

Pokazalo se da izrada standarda u Indiji predstavlja kompromis između onoga što se hoće i onoga što se može. Bilo bi logičnije da se od početka rade standardi koji ne bi bili tako strogi kao standardi industrijski razvijenih zemalja.

Zaštita od izazivanja buke postaje interesantna za urbaniste kada prave planove za buduće gradove, za arhitekte kada projektuju stanove koje treba zaštititi od buke, za konstruktore mašina, motornih vozila i aviona čije brujanje posebno treba reducirati. Odatle se javlja i potreba za standardima za merenje jačine izazvanog zvuka, od kojih su neki već doneseni.

Treba imati na umu da sva ova pitanja treba posebno uneti u praktičan sistem zakona na koji će se pozivati gradska policija a koji će imati svojstva građanskog i krivičnog zakona u odnosu na prava i dužnosti građana kao lica koja izazivaju buku ili lica koja se izlažu buci. Svi ovi zakoni zasnivaju se na vrednostima koje treba da prozilaze iz jasnog standarda, preciznog i što jednostavnijeg, koji se lako može primeniti, koji zahteva aparaturu koja nije skupa i složena i koja se može proizvoditi industrijski.

uticaj međunarodnih standarda na svetsku trgovinu i razmenu

Chan Wing Kwok, Zamenik direktora
Singapurskog instituta za stan-
dardizaciju

Korisnost nacionalnih i međunarodnih standarda posebno onih koji se odnose na proizvode, zavisi najviše od toga kako su ih prihvatili njihovi korisnici, kupci i prodavci. ISO standardi za terminologiju, definicije, težine, mere itd. skoro su potpuno prihvaćeni i olakšali su trgovinu nacionalnih granica.

Kada se radi o standardima za proizvode, ponekad se sa iznenađenjem zapaža da se pri potpisivanju trgovačkih ugovora razvijene zemlje pozivaju na svoje nacionalne standarde, iako su same učestvovala u donošenju međunarodnih standarda.

Međunarodni standardi su rezultat međunarodne saradnje, ali ukoliko ekonomske snage koje drže glavni i veći deo svetske trgovine ne budu spremne da ih prihvate, oni će biti samo dokumenti na papiru, sa malim uticajem na vođenje svetske trgovine.

ISO postoji od 1947. godine i veoma je ohrabrujuće što se zapažaju izvesni napori da bi stavovi malih zemalja bili uzeti u obzir. Organizacija ujedinjenih nacija bila je kritikovana više puta zbog svoje neefikasnosti. Nadamo se da će ISO raditi bolje.

Pierre Schlusser, direktor General-
ne direkcije unu-
trašnjeg tržišta pri
Evropskoj zajedni-
čkoj komisiji

Era ograničenog protekcionizma je davno prošla i mislim da se ni jedna zemlja neće usuditi da zvanično brani potrebu za održavanjem razlika između svojih sopstvenih standarda i međunarodnih preporuka, radi protekcionizma svog tržišta i svojih domaćih proizvoda. Naš cilj je u tome da se regionalni i svetski standardi dopunjavaju, a ne da budu u protivrecnosti. Prema tome oni koji učestvuju u diskusiji o standardima, moraju imati to u vidu.

Veoma sam zadovoljan što sam u mogućnosti da vas uverim da je Evropa kao celina, a posebno Evropska zajednica, tako organizovana, da je rizik od konflikta sa međunarodnim standardima sveden na minimum. Preduzete su mere da se izbegne nepotrebno i nekorisno dupliranje posla.

Vlade moraju biti svesnije značaja savremenih standarda, jer on sve više raste u svetu čiji proizvodni procesi postaju sve složeniji i za proizvođače i za potrošače.

Oni treba da shvate da jedna uspešna organizacija za standardizaciju mora imati i kvalifikovano osoblje i adekvatnu opremu ako želi da odgovori svome zadatku.

Pri izračunavanju troškova, vlade moraju voditi računa o koristi za ekonomiju u celini, a pri izglasavanju budžeta ne treba da predlažu mere kojima žele povećati svoju popularnost zanemarujući opšti interes, što se nažalost često dešava.

J. W. van Zwieten, glavni rukovodilac, odeljenje za standardizaciju pri N. V. Philips Co, Eindhoven

Standardizacija ne treba da bude kontrola koja se bazira na ideji da suprotni interesi budu dati zajedno. Standardizacija treba da utvrdi razlike, da ih prihvati i da donese standard da bi se olakšala trgovina pod ovim različitim uslovima.

Treba da se odbaci ideja da za svaki proizvod treba da postoji samo jedno rešenje i jedan standard. Bolje je imati pet standarda koji su opravdani zbog složenosti sveta i društva u kome živimo, nego jedan koji predstavlja kompromis a nije optimalan ni za koga, ili nemati uopšte nijedan standard.

Edson W. Kempe, šef odeljenja za specijalne poslove u trgovini i privredi, pri Ministarstvu inostranih poslova SAD

Vlada SAD se angažovala na nekoliko načina da se smanje trgovačke barijere stvorene standardima:

1) Vlada SAD veruje da je optimalno rešenje problema u tome da se stvori jedan međunarodni sporazum koji bi sveo na minimum trgovačke barijere stvorene standardima;

1) Vlada SAD veruje da je optimalno rešenje problema u jednom sporazumu koji bi sveo na minimum trgovačke barijere koje bi nastale pri donošenju standarda. Stoga mi podržavamo nastojanja da se napiše kodeks standarda za proizvode u okviru opšteg ugovora za tarife i trgovinu.

2) Vlada SAD treba da učestvuje efikasnije na polju međunarodne standardizacije. Državni organi će podržavati usvajanje Međunarodnog zakona o neobaveznim standardima iz 1973. godine, koji će to omogućiti.

SAD nastoje da učestvuju u izvesnim regionalnim sistemima, kao što je CENEL.

3) Vlada SAD traži racionalizaciju svojih nacionalnih standarda, kako bi imala više uticaja na trgovinu.

Tako će državni organi podržavati donošenje zakona da bi se ubrzao prelazak na metrički sistem mera.

Ian Stewart, Zamenik direktora, Australijskog društva za standardizaciju

Na prethodnoj Generalnoj skupštini ja sam ukazao na to, da mi smatramo da je ISO neopravdano preokupiran evropskim konceptom standarda. Priča je gotovo otrcana — sekretarijate tehničkih komiteta ISO drže pretežno Francuska, Nemačka i Velika Britanija a sva zasedanja se uglavnom održavaju u Evropi. Prevlast evropske grupe (sada im se pridružila i Velika Britanija) kao glasačke snage u komitetima i pri donošenju predloga ISO Međunarodnih standarda je očigledna.

Ne bih želeo da kažem da je uticaj Evrope toliko jak da ne dozvoljava različite uticaje sa drugih trgovačkih područja. Ali prirodno, uzajamni interesi evropske grupe ističu se kroz međunarodne standarde, i tako ti takozvani međunarodni standardi nisu ni trgovački neutralni, ni potpuno svetski.

Ne želim da budem neopravdano kritičan u pogledu dostignuća ISO, niti nekonstruktivan u svojoj kritici. Priznajem da su mnogi ljudi koji su bliski centru ISO organa veoma svesni opravdanosti moje kritike i da traže načine kako bi se situacija mogla poboljšati. Oni traže bolje raspoređivanje sekretarijata tehničkih komiteta i podkomiteta, više zasedanja van Evrope, odgovornije glasanje u komitetima koncentrisanje ograničenih prihoda ISO na one oblasti gde postoji najočiglednija potreba za svetskim standardima za razliku od regionalnih, razvijanje posebnih postupaka kojima bi stvarni međunarodni forum utvrđivao tehničke kriterijume u slučajevima gde postoje sukobi između konkurentnih tehnologija.

Verujem, da će neki od vas biti skloni da interpretiraju ono što sam rekao kao poziv na kompromis pri pripremi međunarodnih standarda. To bi značilo da me nisu razumeli. U prošlosti je suviše mnogo ISO standarda predstavljalo kompromis jednog manjeg dela sveta. Ono što je potrebno, to su sveobuhvatni standardi, a to će se postići samo uzajamnim žrtvovanjem utvrdjenih položaja u interesu donošenja standarda koji će ispuniti trgovačke i tehnološke zahteve zemalja širom sveta.

pregled primljenih važnijih inostranih standarda

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u standardoteci Zavoda ili da izvrše nabavku. Za sva obaveštenja obratiti se Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Standardoteka, Beograd, Cara Uroša br. 54.

- DK 53.081
- UNI 7202-73 Prospetti di conversione.
 „ Kilogrammi forza — newton
 e newton — kilogrammi forza
- UNI 7203-73 „ Calorie — joule e joule — calorie
- UNI 7204-73 „ Cavalli — kilowatt e kilowatt
 — cavalli
- UNI 7205-73 „ Kilocalorie all'ora — watt e
 watt — kilocalorie all'ora
- DK 614.7:613.63
- TGL 22 310 Bl. 12/73 Arbeitshygiene. Zulassige Konzentrationen gesundheitsschädlicher Stoffe in der Luft am Arbeitsplatz. Bestimmung von Tolylendilsocyanat (alle Isomeren)
- TGL 22 310 Bl. 13/73 „ Bestimmung von Ozon
- DK 621.314.21
- TGL 190-167 Bl. 4/73 Transformatoren und Drosseln. Erdschlussdrosseln. Betrieb
- DK 621.327.4
- JIS C 7615-73 Neon Tubings
- DK 621.6:621.436:629.12
- UNI 7184-73 Accessori aria compressa per avviamento motori diesel a bordo di navi.
 „ Valvole di sicurezza PN 30
- UNI 7185-73 „ Valvole di sicurezza — Corpi
- UNI 7186-73 „ Valvole di sicurezza — Otturatori
- UNI 7187-73 „ Valvole di sicurezza — Ripari e
 raccordi
- UNI 7188-73 „ Valvole di sicurezza — Custodie
- UNI 7189-73 „ Valvole di sicurezza — Steli
- UNI 7190-73 „ Valvole di sicurezza — Scontri
 e dischi
- UNI 7191-73 „ Valvole di sicurezza — Molle
- UNI 7192-73 „ Valvole di sicurezza — Coperchi
- UNI 7193-73 „ Valvole di sicurezza — Anelli e
 collari
- UNI 7194-73 „ Serbatoi PN 40
- UNI 7195-73 „ Corpi di serbatoi PN 40
- UNI 7196-73 „ Testate valvole per serbatoi DN
 40 — PN 40
- UNI 7197-73 „ Testate valvole per serbatoi DN
 80 e 100 — PN 40
- UNI 7198-73 „ Flange d'attacco e mozzi per
 serbatoi
- UNI 7199-73 „ Corpi di testate valvole
- DK 621.63
- UNI 7179-73 P Ventilatori industriali. Metodi di prova
 e condizioni di accettazione
- DK 621.642:621.646.28
- UNI 5959-73 Valvole del tipo a staffa per bombole
 per gas e miscele di gas per uso medico.
 Raccordi con spine di sicurezza
- DK 621.643
- TGL 23 126 Bl. 1/73 Rohrleitungen aus Stahl.
 Rohrhalterungen schwere Ausführung. Übersicht
- TGL 23 130 Bl. 1/73 „ Schutzrohr — Gleitlager zum
 Anschweissen für Rohraussendurchmesser 57 bis 820 mm
- TGL 23 130 Bl. 2/73 „ Schutzrohr — Gleitlager zum
 Anschweissen für Rohraussendurchmesser 1020 bis 1420 mm
- TGL 23 131/73 „ Schutzrohr — Gleitlager zum
 Anschellen für Rohraussendurchmesser 57 bis 820 mm
- TGL 24 480/72 „ Pratzen zum Anschweissen für
 20 bis 820 mm Rohraussendurchmesser
- DK 621.643.002.72
- TGL 190-811 Bl. 4/73 Montage und Reparatur an Gasanlagen. Rohrverbindungen Stemmverbindungen an metallischen Rohrleitungen
- DK 621.643.620.1
- TGL 190-808 Bl. 1/73 Montage und Reparaturen an Gasanlagen. Zerstörungsfreie Werkstoffprüfung Schweissverbindungen an Stahlrohren
- DK 621.643.414
- VSM 18 900/73 Rohrleitungen. Rohrverschraubungen.
 Rohr-Aussendurchmesser, Anschluss-
 gewinde und Flachdichtung
- a) JIS — Japan
b) TGL — Demokratische republika
 Nemačka
c) UNI — Italija
d) VSM — Švajcarska

- DK 621.772.4
UNI 7181-73 Fondi bombati di acciaio da saldare per recipienti a pressione e per collettori di caldaie.
Tipo senza passo d'uomo
- UNI 7182-73 „ Tipo con passo d'uomo centrale
- UNI 7183-73 „ Tipo con passo d'uomo eccentrico
- DK 621.833
VSM 15 520/73 Evolventen-Verzahnungen. Bezugsprofil für Stirnräder des allgemeinen Maschinenbaus
- VSM 15 524/73 Evolventen-Verzahnungen. Bezugsprofile für Stirnräder der Feinwerktechnik
- DK 621.833:001.1
VSM 15 522/73 Evolventen-Verzahnungen. Geometrische Begriffe Stirn- und Kegelräder
- DK 621.9:621.89
UNI 7178-73 Macchine utensili. Istruzioni per la lubrificazione
- DK 624.152.61
TGL 190-817/73 Montage und Reparatur an Gasanlagen, Offene Wasserhaltung für Gräben und Gruben
- DK 629.7.08-758.364:614.84
UNI 7201-73 Aeromobili. Sportelli d'accesso sulle gondole motore per estintori d'incendio
- DK 629.7.081:621.866.2
UNI 7200-73 Aeromobili. Ingombro dei martinetti di sollevamento a treppiede
- DK 631.3.001.4
TGL 24 626 Bl. 19/73 Landtechnische Arbeitsmittel. Allgemeine Prüfvorschriften. Arbeitsbreiten
- DK 636.083
TGL 28 326/73 Veterinärwesen. Einstellungsbedingungen für Anlagen Industriemässiger Kälberaufzucht
- DK 63 .085.1
TGL 21 875/10-73 Futtermittel. Prüfung von Futtermitteln. Bestimmung des Kalziumgehaltes
- DK 644.62:662.95
UNI 7138-73 Apparecchi ad accumulazione per la produzione di acqua calda a gas per uso domestico.
Prescrizioni di sicurezza.
Con UNI 7139-73 e UNI 7168-73 sostituisce UNI 5040
- UNI 7139-73 „ Caratteristiche costruttive e funzionali. Con UNI 7138-73 e UNI 7168-73 sostituisce UNI 5040
- UNI 7168-73 „ Prescrizioni di sicurezza. Con UNI 7138-73 e UNI 7139-73 sostituisce UNI 5040
- DK 644.627
UNI 7137-73 Apparecchi per la produzione di acqua calda a gas per uso domestico. Termini e definizioni Sostituisce UNI 5039
- DK 666.94.015.45:620.1
UNI 7208-73 Cementi. Determinazione del calore d'idratazione col metodo per soluzione
- DK 666.97:620.1
UNI 6687-73 Malta normale. Determinazione del ritiro idraulico. Prova di laboratorio
- DK 666.972:620.1
UNI 6505-73 Calcestruzzo indurito. Determinazione del contenuto di cemento (metodo Florentin)
- UNI 6555-73 Calcestruzzo confezionato con inerti della dimensione massima fino a 30 mm. Determinazione del ritiro idraulico
- DK 669:620.178.3
UNI 3964-73 Prove meccaniche dei materiali metallici. Prove di fatica a temperatura ambiente. Principi generali. Sostituisce anche UNI 4183
- DK 669.14-462:621.181.021-669.14-462:66.045.1
JIS G 3461-73 Carbon Steel Boiler and Heat Exchanger Tubes
- DK 669.14-462:621.643.2-947
JIS G 3460-73 Steel Pipes for Low Temperature Service
- DK 669.14-462:621.643.23
JIS G 3452-73 Carbon Steel Pipes for Ordinary Piping
- DK 669.14-462:621.643.23-986
JIS G 3454-73 Carbon Steel Pipes for Pressure Service
- DK 669.14-462:621.643.2-987
JIS G 3455-73 Carbon Steel Pipes for High Pressure Service
- DK 669.14-462:621.643.2-977
JIS G 3456-73 Carbon Steel Pipes for High Temperature Service
- DK 669.14-462:621.791.753.5:621.634.2
JIS G 3457-73 Electric Arc Welded Carbon Steel Pipes
- DK 669.14.018.8-462:621.181.021
669.14.018.8-462:66.045:1
JIS G 3463-73 Stainless Steel Boiler and Heat Exchanger Tubes
- DK 669.14.018.41:66.045.1-974
JIS G 3464-73 Steel Heat Exchanger Tubes for Low Temperature Service

pregled
primljenih
važnih inostranih
standards

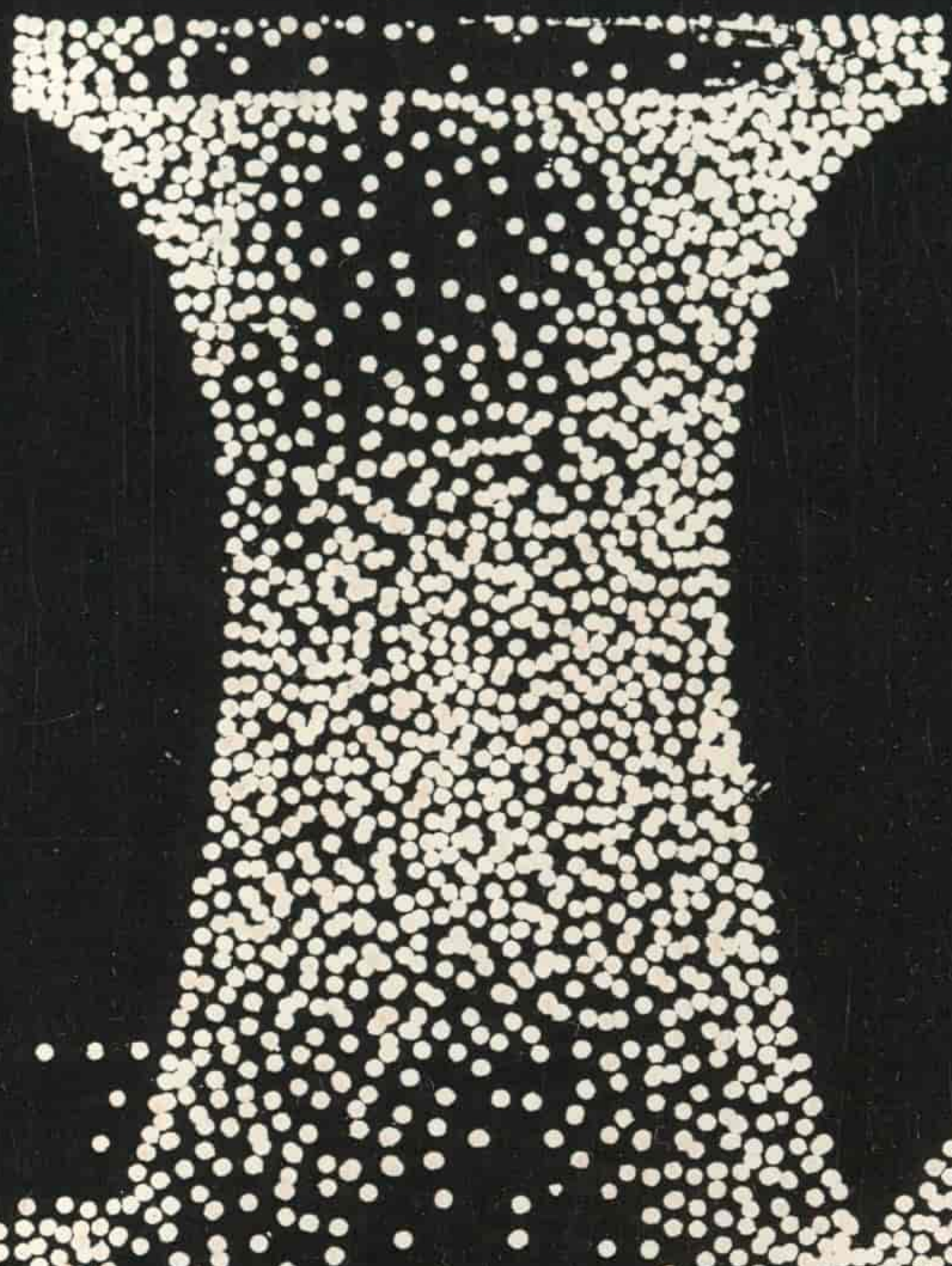
- DK 669.14.018.8-462:621.643.2-977
JIS G 3459-73 Stainless Steel Pipes
- DK 669.141.25-463:669.056.96
JIS G 3451-73 Fittings of Coating Steel Pipes for Water Service
- DK 669.15-194-462:621.181.021
669.15-194-462:66.045.1
JIS G 3462-73 Alloy Steel Boiler and Heat Exchanger Tubes
- DK 669.15-194-426:621.643.2-977
JIS G 3458-73 Alloy Steel Pipes
- DK 681.2:531.787
VSM 59 020-73 Betriebs-Mano-, -Vakuum-, -Mano-vakuummeter, rund, mit Rohrfeder. Nenngrösse 40, 50, 63
- VSM 59 021-73** „ Nenngrösse 80, 100, 160, 250
- VSM 59 025-73** Betriebs- Mano-, -Vakuum-, -Mano-vakuummeter, rund, mit Plattenfeder vertikal. Nenngrösse 63
- VSM 59 027-73** Betriebs-Mano-, -Vakuum-, -Mano-vakuummeter, rund, mit Plattenfeder horizontal. Nenngrösse 100, 160, 250
- VSM 59 030-73** Betriebs-Mano-, -Vakuum-, -Mano-vakuummeter, rund, mit Kapselfeder vertikal. Nenngrösse 63
- VSM 59 031-73** Betriebs-Mano-, -Vakuum-, -Mano-vakuummeter, rund, mit Kapselfeder vertikal. Nenngrösse 100, 160

- DK 683.945
UNI 7165-73 Apparecchi di riscaldamento indipendenti funzionanti a gas
Termini e definizioni. Sostituisce UNI 5616-65
- UNI 7167-73** „ Caratteristiche costruttive e funzionali. Con UNI 7166-73 sostituisce UNI 5617-65
- DK 688.35
TGL 25269 Bl. 4/73 Lederwarenerzeugnisse. Schultaschen, kombinierte Schultaschen und Frühstückstaschen aus Leder. Gütevorschrift
- DK 697:614.847
TGL 190-265 Bl. 1/73 Fernwärmeversorgungsanlagen. Bauwerke und Kanäle in Fernwärmenetzen.
Steigleiter
- DK 697.3:669.82
TGL 190-265 Bl. 1/72 „ Entwässerungseinrichtungen
Technische Forderungen
- DK 697.33:621.175.8
TGL 190-261 Bl. 1/72 Fernwärmeversorgungsanlagen. Fernwärmeleitungen. Kondensstationen Technische Forderungen
- DK 697.334:858.5
TGL 190-261 Bl. 5/73 „ Dampf- und Kondensatleitungen
Technische Forderungen

JUS

anotaci
predlog
jugoslovenski
standardi

objavljeni
jugoslovenski
standardi

ema dozv
u opren
reviziju i
i postupl

Kvalkovs
opisuj
om važn

ralo da raz
tek kada se prekoraci
ura tako da ispitivanja,
držljivost na različitim
avljati samo na poj
astuća kompleksnost
eme, koja zahteva još
ovih sastavnih delova,
vodi u toku poslednjih god
še zamašna istraživanja
faktori koji utiču na pouz

mjerata. Nauge faktore i kombin
radi tehni-azaranje izolacije, ot
rodne orga- ipak, postoje još mnogi nedostaci tehničke prirod
2. Naša ze- dosta suptilan način umanjuju efekat nekog čiji se

- Predlog br. 10518 Klešta polu
- Predlog br. 10519 Klešta za
- Predlog br. 10520 Klešta za
- Predlog br. 10521 Klešta za
- 10522 Klešta

u našoj zemlji
u celom svetu

- 1.021
- 1.030
- 1.031
- 1.032
- G1.033
- G1.034
- K.G1.035
- K.G1.045
- JS K.G1.050
- IS K.G1.060
- snog K.G1.061
- komponek K.G1.062
- pre K.G1.063
- željeni kvalitete K.G1.075
- optimalan rad topioničars K.G1.076
- standardi o K.G1.077
- pe K.G1.080
- u oblasti žele K.G1.100
- izacije za standardizaciju IS K.G1.102
- preko standardizaciju IS K.G1.103
- svog komiteta na donošenju d K.G1.120
- neki dostigli visok stepen K.G1.145
- niteta pa uskoro treba očeki K.G1.147
- darde. Na osnovu ISO sta K.G1.200
- JUS standardi koji nedosta K.G1.201
- usaglasiti odnos
- i ma